

Upravnstvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čerk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja.

Resno razdobje

»Še nikdar doslej... Te besede čitamo vedno bolj pogosto v poročilih o pripravah posameznih držav »za vsak primer«. Svet se oborožuje s pospešeno naglico in splošna negotovost se veča iz dneva v dan. Skrbne vojaške priprave niso nikjer več izjema, temveč postajajo splošno pravilo, ki ga narekuje previdnost. Postale so splošno pravilo celo v Angliji in Zedinjenih državah Severne Amerike, ki se »še nikdar doslej« niso v mirnem času tako oboroževale kakor danes.

Takih »še nikdar doslej« pa je tudi drugače vse polno. Tako se na primer še nikdar doslej ni zgodilo, da bi bila Anglija prevzela že v mirnem času tako konkretne obveznosti na evropski celini kakor jih je v razvoju letošnjega leta, ko se je odločila, da se za vsako ceno upre poskusom nasilnega zavladaanja nad Evropo, pa naj taki poskusi prihajajo od koder koli. Še nikdar doslej ni Anglija že v mirnem času uvedla obvezne vojaške dolžnosti kakor jo je letos. Še nikdar doslej se tudi angleško-francosko vojaško sodelovanje ni izkazalo tako dejansko in stvarno že v mirnem času kakor o prihodnosti poslednjih poletov angleških letal nad Francijo. Še nikdar doslej se končno v Franciji ni zgodilo, da bi bila poslovna doba parlamenta podaljšana kar za dve leti »zaradi resnega mednarodnega položaja«. In prav v svoji poslednji izjavi na ponedeljski seji angleške spodnje zbornice je ministrski predsednik Chamberlain poudaril, da se še nikdar doslej v angleški praksi ni primerilo, da bi država pristala na vojaška pogajanja z drugo državo, še preden je sklenila ž njo politično zvezo, kakor je to primer v pogajanjih med Anglijo in Rusijo.

Iz vseh teh in še nešteti drugih »še nikdar doslej«, ki bi jih lahko navajali v nedogled, lahko razberemo, da se na splošno presoja sedanji mednarodni položaj zelo resno. Francoski finančni minister Paul Reynaud je v svojem poslednjem velikem govoru o nujnih ukrepih Francije v sedanjem mednarodnem položaju govoril o »nekrvavi vojni stanju«, ki zahteva povsod vedno večjih žrtv poedincev, da se očuvajo vsem skupni interesi »v trenutkih velikih nevarnosti«. Tudi Chamberlain ni v svoji ponedeljski izjavi prikril resnih pogledov na sedanji mednarodni razvoj. Enako zaskrbljenost so pokazali ob tej priliki tudi vsi ostali govorniki v veliki zunanje-politični razpravi v angleški spodnji zbornici, od Sinclaira kot predstavnika liberalcev in Daltona kot zastopnika laburistov pa vse do Edena kot enega izmed vidnejših konservativcev.

Po izjavah, ki so bile v ponedeljek podane v angleškem parlamentu, lahko sodimo, kakšno je trenutno razpoloženje v Angliji. Iz njih je razvidno, da je angleško javno mnenje za odločno politiko, za politiko odločnega odpora proti nasilju v mednarodnem življenju ter za politiko tesnega sodelovanja z vsemi državami, ki hočejo sodelovati pri naporih za ohranitev miru. Iz njih je tudi razvidno, da je angleška javnost odločno za sporazum z Rusijo, kar vedno bolj omejuje ministrskemu predsedniku Chamberlainu možnost nadaljnjih akcij na lastno pest. Poskusov takih akcij je bilo tudi v zadnjem času spet nekaj. Zadostuje, ako na tem mestu opozorimo na znano »Hudsonovo afero« ter na nedavni nični sporazum z Japonsko v Tokiu, sporazum, ki je dvignil veliko prahu ne le v Angliji, temveč tudi pri njenih sedanjih ali bodočih zaveznikih.

Chamberlain je gotovo imel vse to pred očmi, ko je v ponedeljek podal na željo poslancev nove izjave o mednarodnem položaju. Glede vseh vprašanj, ki se jih je dotaknil, je bil sicer diplomatsko zmiren in oprezen, vendar dovolj jasn in tudi odločen. Jasnost in odločnost je pokazal zlasti v pogledu zvestobe onim načelom, ki jih je v poslednjih mesecih sam večkrat prikazoval kot osnovna načela angleške zunanje politike. Sem moramo v prvi vrsti šteti voljo in pripravljenost Anglije, da se upre slehernemu novemu nasilju. Jasen je bil tudi glede Gdanske, ko se je skliceval na svoje že znane izjave o tem vprašanju in ko je še enkrat poudaril, da »Anglija popolnoma zaupa poljski vladi in poljskemu narodu, ki sta kljub vsem zapletitvam pokazala občudovanja vredni mir in hladnokrvnost«.

Jasen je bil končno tudi glede angleške politike na Daljnem vzhodu, ko je zavrnil vsa napačna tolmačenja tokijskega sporazuma z Japonsko. Anglija se je po njegovem tolmačenju »omejila samo na priznanje dejanskega stanja«, kar pa »v nobenem pogledu ne pomeni spremembe angleške politike v tem predelu sveta, niti priznanja pravic vzklikajočih se stranke Japoncem«. Opustil tudi ni grožnje za »zelo resnimi ukrepi«, ako bi se nada-

ODMEVI CHAMBERLAINOVH IZJAV

V Angliji in Franciji pozdravljajo izredno odločnost, ki jo kažejo izvajanja ministrskega predsednika — V Nemčiji pravijo, da pravi nič ne more preprečiti gdanskega priključka

London, 1. avg. z. Včerajšnje odločne in celo ostre izjave Chamberlaina tolmačijo v londonskih diplomatskih krogih kot uspeh opozicije, ki je s svojim sumničnim o iskrenosti Chamberlainove politike izzvala predsednika vlade k tako točnim izjavam. V ostalem pa izražajo vsi politični krogi nedolžno zadovoljstvo nad temi izjavami. »Times« piše, da dokazuje odhod vojaške mislije v Moskvo, da je sedaj odstranjeno vsako nezaupanje med Anglijo. Francijo in Rusijo in da je uspeh moskovskih pogajanj že zagotovljen. Chamberlain je tudi pojasnil, da enako odkritosrčno želi čim tesnejše sodelovanje z Rusijo, kakor zunanji minister lord Halifax. Kar se tiče Gdanske, je Chamberlain ponovno naglasil, da prepušča Anglija Poljski odločitev o tem, kda' bi bili ogroženi življenjski interesi, varnost in neodvisnost Poljske.

Francoski listi

Pariz, 1. avgusta AA. (Havas) Pariški tisk obširno razpravlja o včerajšnji debati v spodnjem domu in enodušno pozdravlja zlasti Chamberlainovo izjavo, da se sme v najkrajšem času pričakovati sklenitev sporazuma med Veliko Britanijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo. »Petit Parisien« pravi med drugim: »Potek in ton včerajšnje razprave v spodnjem domu sta v skladu z zatišjem, ki ga je mogoče opaziti zadnji čas v mednarodnem položaju. Ker se pa z ničemer ne da dokazati, da za tem zatišjem ne bi mogla prihrumeti huda nevihta.«

Je treba biti do skrajnosti obziren v tej dobi preletnega odnosa, v katerem so se tudi v preteklosti pojavljali nenadni in ne-
ljubi mednarodni dogodki.

List »Figaro« poudarja, da niti najbolj zanesljivi in najbolj iskreni podpisani na pergamentu mednarodnih pogodb niso zadostno jamstvo, da bodo v primeru vojne, potrebne čete tam, kjer bo treba. Če ne bo pravočasno naročeno vse, zlasti pa strelivo. Vse to morajo vnaprej določiti vojaški strokovnjaki. Poleg ostalega je treba razpravljati tudi o raznih vprašanjih prometa v Sovjetski Rusiji zlasti glede prometa v severni smeri.

»Epoque« pravi, da so že dozdej sklenjenju sporazumi zadosten dokaz, da se sme reči, da je minil čas nenadnih nekrvavih anekdov in vkrakanih v tuje prestolnice brez vsakega strela. Kdorkoli bi sedaj hotel na škodo druge države povečati svojo državo, ta si je v svesti rizika, ki ga predstavlja tako početje.

»Oeuvre« pravi, da se sedaj po mnogih težavah za najbližjo bodočnost lahko računa s končno sklenitvijo trojnega sporazuma.

Glavni list socialistov pravi med drugim, da sporazum v Moskvi po dolgih trimesčnih pogajanjih morda ne bo imel tolikšnih elementarnih preventivnih sil, kolikor bi je imel, če bi bil hitreje sklenjen. Toda ko bo sporazum sklenjen in podpisan, bodo hitro pozabljene težave, ki jih je bilo treba prebroditi.

Glasilo skrajne levice pravi, da je angleški ministrski predsednik z napovedjo bliž-

nega sporazuma v Moskvi, razglasil res blago novico.

Kritične pariške pripombe

Pariz, 1. avg. z. Oficiozni »Petit Parisien« komentira včerajšnje izjave Chamberlaina in piše med drugim, da se francoska javnost docela strinja z onimi, ki žele čimprejnejši sporazum v Moskvi. Ker tudi Chamberlain priznava, da je indirektni napad lahko prav tako nevaren kakor direktni, je tem bolj čudno, da glede tega do sedaj še ni dosežen sporazum. Kar se tiče vojaških pogajanj v Moskvi, sviri list pred pretiranim optimizmom, ker se utedeje tudi v tem pogledu pojaviti velike težave.

Tudi Pertinax piše v tem smislu in naglašuje, da se London in Pariz ne smeta vdajati iluzijam, da bo Rusija brez nadaljnjega sprejela stališče angleških in francoskih vojaških krogov. Če hočeta Anglija in Francija, da bo Rusija kot neposredni sosed štela pred vsem Poljsko in Rumunijo, bosta morali pač priznati Rusiji, ki ima tudi v vojaških ozirih svoje posebne poglede, primerne koncesije.

Prvi nemški odmevi

Berlin, 1. avgusta. AA. (DNB). Uradni »Deutscher Dienst« komentira Chamberlainovo izjavo v spodnjem domu ter pravi, da izjava o analogiji angleško-ameriških ciljev ter pogledov glede Japonske kakor tudi to, da je treba uporabljati v raznih primerih razne metode, potrjuje

nemško sodbo, da je zgodovina zadnjih let že večkrat dokazala dvoiličnost angleškega zunanega ministrstva. Vendar pa Chamberlain prizna, da je Gdansk nemško mesto in ni nikoli oporekal osnovnega nemškega značaja tega mesta. Zato lahko obljubimo, da se bo Gdansk vrnil pod okrilje Nemčije navzlic temu, da se to vprašanje razpravlja v spodnjem domu. Tudi se ne more dopustiti, da bi se stalno ogrožalo življenje in imovina Nemcev na Poljskem. Chamberlain smatra, da mora pohvaliti miroljubno stališče Poljske. Nam se zdi, da obstoja glede oportunistične angleške zunanje politike med stališčem vlade in narodom še veliko nasprotje.

»Hamburger Fremdenblatt« ugotavlja, da moralna podpora, ki jo je Chamberlain tokrat nudil Poljski, nikakor ne vpliva na položaj olajševalno, še manj pa na rešitev vseh spornih vprašanj. Z ozirom na nemški značaj Gdanske ter z ozirom na pripravljenost svobodnega mesta, da se nekega dne vrne v raj, ne more izdati nobene tajnosti, če poudarimo stališče, da se bo to delo pravice, kakor tudi mnoga druga, nekega dne uresničilo. Za Nemčijo obstoje vprašanja, ki morajo biti v celoti rešena, brez ozira na to, kakšno stališče bo zavzela angleška vlada. Nova orientacija Londona v tem oziru ne predstavlja nobene koristnega prispevka.

Tudi ostalo nemško časopisje piše na enak način o Chamberlainovem govoru.

Rimski komentarji

Rim, 1. avgusta. br. Ves italijanski tisk komentira danes včerajšnje izjave Chamberlaina v angleški spodnji zbornici in jih označuje za nov alarm, s katerim bi hotel Anglija prikriti svojo okoljevalno politiko proti totalitarnim državam. Odločitev angleške vlade da odpotuje v Moskvo vojaško misijo pred sklenitvijo političnega pakta, smatra italijanski tisk za dokaz, da je Anglija prisiljena docela kapitulirati pred Moskvo.

Chamberlainovo sporočilo kancelarju Hitlerju?

Nenaden obisk angleškega veleposlanika v Bayreuthu

Berlin, 1. avg. z. Angleški veleposlanik v Berlinu Henderson je v nedeljo dopoldne nenadno odpotoval v Bayreuth, kjer je imel dolg razgovor s kancelarjem Hitlerjem. Spremljal ga je višji uradnik angleškega veleposlanstva v Berlinu. V ponedeljek se je Henderson vrnil v Berlin. V berlinskih diplomatskih krogih je ta docela nepričakovani sestanek diplomatskega zastopnika Anglije s Hitlerjem izzval ogromno pozornost. Zlasti zelo komentirajo dejstvo, da se angleški poslanik ni obrnil na nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, marveč se je brez njegovega posredovanja sestel neposredno s kancelarjem Hitlerjem. O sestanku dosedaj ni izšlo nikako uradno poročilo.

V berlinskih diplomatskih krogih so pričani, da je sestanek posledica novih navdov, ki jih je prejel angleški veleposlanik od svoje vlade. Očividno gre za kako novo akcijo Chamberlaina, kajti sicer bi se bil angleški poslanik lahko sestel s Hitlerjem prejšnji teden v Berlinu, kjer se je Hitler mudil dva dni.

Zadnja seja londonske vlade

London, 1. avg. br. Jutri bo imela angleška vlada zadnjo plenarno sejo pred poletnimi počitnicami. Danes dopoldne se je sestel pri ministrskem predsedniku Chamberlainu zunanje-politični odbor ministrov. Na seji so proučili zadnja poročila iz Moskve o razvoju moskovskih pogajanj ter pripravili tudi predloge za jutrišnji plenar. Se tiče tolmačenja pojma »posrednega napada«. To vprašanje je nastalo v zvezi z rusko zahtevo, da se med primerne jamstev proti neizzvanemu napadu od zunaj vključi tudi primer takega posrednega napada na eno izmed sosednjih držav, ki ni vojaškega, temveč zgolj notranjepolitičnega značaja. Torej primer nasilne spremembe notranjega režima v »napadeni« državi v smislu režima sile napadalke. To rusko zahtevo sta Anglija in Francija, kakor je sporočil Chamberlain v spodnji zbornici, v načelu že sprejeli, kar pomeni velik napredek v moskovskih pogajanjih. Nadaljnji zastoj je nastal samo v zvezi z iskanjem oblike jamstev za primer takšnega napada, da se ne bi morebitni sporazum v tem vpra-

Velik del seje je bil posvečen položaju na Daljnem vzhodu v zvezi s tokijskimi pogajanjimi. Odbor je proučil poročila angleškega poslanika Craigieja o najnovejših japonskih zahtevah in sestavil nova navodila, ki jih bo jutri odobril ministrski svet. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je vlada odklonila japonske zahteve, ki gredo preko lokalnega značaja spora v Tienčinu. Poslanik Craigie bo najbrže dobil navodila, da se umakne s konference, če bi ostala Japonska nepopustljiva.

Ministri med počitnicami

London, 1. avgusta. AA. (Havas). Medtem ko je prejšnja leta večina članov angleškega kabineta prebila del parlamentarnih počitnic v tujini, je treba zapisati, da bodo letos vsi ministri, izvzemši ministra za higieno Eliota, ki bo dva tedna prebil na Azurni obali, prebili počitnice v Angliji ali na škotskem. Večina ministrov bo bivala na svojih posestvih, odkoder bi se po potrebi lahko hitro vrnili v London. Minister za koordinacijo narodne obrambe lord Chatfield bo ostal v Londonu do 11. avgusta in bo prisostvoval v noči med 9. in 10. avgustom vajam za pasivno obrambo pred nočnim letalskim napadom. To noč bodo namreč vse svetilke v Londonu ugasnjene. Prvi lord admiraltete lord Stanhope bo odpotoval na svoje posestvo v grofiji Kent. Verjetno je, da bo tudi on prekinil svoj dopust in izvršil avgusta inspekcijo metropolitanske mornarice. Vojni minister Belisha bo prav tako ostal doma. Lord Halifax bo odpotoval na svoje posestvo v Yorkshire vesele je takrat, kadar mu bodo okoliščine dovoljevale, da zapusti Foreign office. Za sedaj še ni znano, kje bo prebil odmor predsednik vlade Chamberlain. Gotovo pa je, da bo

šanju tolmačil kot »omejitev ali oga-

žanje neodvisnosti prizadetih držav«.

Chamberlain pa je v svojem govoru priznal še en angleški pristane na ruske zahteve. V dokaz svoje dobre volje, kakor je rekel angleški premier, sta Anglija in Francija še pred zaključkom političnih pogajanj pristali tudi na vojaške razgovore v Moskvi. V tem vidijo nekateri najbolj zgovoren dokaz, da so pogajanja vendarle že toliko napredovala, da je najmanj 99% verjetnosti, da se ugodno tudi zaključijo, ker bi sicer zapadni velesili gotovo ne tvegali, da v naprej izdajata svoje vojaške načrte negotovemu zavezniku. Optimizem v Londonu in Parizu je spet za nekoliko stopinj večji. Verjetno je sicer, da se bodo tudi vojaška pogajanja sprito kobiljivih vprašanj, ki so v pretresu, precej zavlekla, toda govorniki v spodnji zbornici so bili soglasno mnenja, da se bodo vojaški hitreje sporazumeli kot diplomati in da bo med vojaškimi pogajanjimi odpadla tudi marsikatera dosedanja politična težkoča. Rusiji je bilo s tem ustreženo v vseh glavnih zahtevah. Ker o novih zahtevah Chamberlain ni govoril, utedeje biti to pot optimistične napovedi sporazuma točne. Nobena dvoma ni, da bi tak razvoj pogajanj odvzel marsikakšno ostrino sedanji mednarodni napetosti in pomenil preokret v korist miru. Tega na si človeštvo slej ko prej predvsem želi.

predsednik vlade brez ozira na kraj, kjer bo bival, imel stalno zvezo z Londonom in se bo ob vsakem primeru, če bo to zahtevala potreba, vrnil v Downingstreet.

Počitnice angleškega parlamenta

London, 1. avgusta. br. V parlamentarnih krogih se je danes zatrjevalo, da bo vlada poslala spodnjo zbornico na počitnice prihodnji petek. Zasedanje bo prekinjeno od začetka oktobra, poslanci pa bodo naprošeni, naj ostanejo vedno v zvezi s predsedstvom zbornice, da bi se mogla v primeru potrebe takoj sklicati izredna seja.

Kar se tiče volitev, še ni nobene končne veljavne odločitve. Del vlade ima pomisleke proti temu, da bi se v sedanjem mednarodnem položaju razpisale volitve, in se ogreva za to, da bi Anglija posnemala Francijo in podaljšala funkcijsko dobo sedanjih zbornice za dve leti. V opozicijskih krogih, ki si mnogo obetajo od novih volitev, pa se zavzemajo za čimprejnejši razpis volitev. Zadnje dni se je govorilo, da bodo razpisane volitve, če bo to dopuščal mednarodni položaj, za 21. oktober, danes pa se je v parlamentarnih krogih razširila vest, da namerava vlada razpisati volitve v času od 16. do 23. novembra.

Novi alarmi

o Slovaški

London, 1. avg. z. V tukajšnjih diplomatskih krogih so se danes razširile alarmantne vesti o novih zelo dalekosežnih dogodkih v Srednji Evropi. Po teh vesteh sta se na posvetu, ki je bil pretekli četrtek v Berlinu, Hitler in Ribbentrop odločila izvesti novo akcijo v odgovor na odpoved trgovske pogodbe z Japonsko s strani Amerike. Po tem načrtu bo Nemčija prepusila Madžarski slovaško, v zameno pa bo dobila vzhodni poljske in rumunske meje primerna vojaška oporišča.

Madžarska vlada je na to pristala in se že pripravlja, da v danem primeru izvede

vojaško okupacijo Slovaške. To potrjuje tudi pisanje madžarskega tiska, ki zadnje dni zopet zelo ostro napada slovaško vlado in dokazuje, da je Slovaška v dosedanjih obliki nesposobna za samostojno življenje. To bo tudi glavna utemeljitev nemško-madžarske akcije.

Edenov nasvet

London, 1. avgusta. AA. (Reuter). Poslanec Anthony Eden, bivši zunanji minister, je poslal svojim volilcem pismo, v katerem poudarja nestanovitnost današnjega mednarodnega položaja. Eden pravi, da se vlada prizadeva, da ustanovi nirovno fronto zaradi zaščite pred napadom, kljub temu pa bomo prihodnje tedne slišali z gotovih strani zdaj pomirjevalne, zdaj spet preteče glasove. Čas je že, da nas prepričajo o tem, da ni nobene nevarnosti, čas pa je tudi, da nam sporoče, da se sami izpostavimo nevarnosti vojne, če ne storimo tega, kar se od nas zahteva. Eden pravi, da takšna taktika menjačič se obljub in groženj ne odgovarja niti angleškemu značaju, niti angleškemu pojmovanju mednarodnih odnošajev. Zato angleški narod — pravi bivši zunanji minister — v bodoče ne bo verjel nobenim obljubam in zagotovilom, pač pa se bo ravnal samo po stvarnosti. Po besedah bivšega zunanjega ministra Edena po vsem, kar je bilo storjenega za mir in v interesu angleškega naroda, imajo angleške vodilne osebnosti le eno nalogo, namreč, da vselej in ob vsaki priliki zagotavljajo neomajno pripravljenost Velike Britanije, da se drži tega kar je obljubila. Če bodo angleške merodajne osebnosti to storile in se bodo v tej smeri zvesto ravnale po razpoloženju angleškega naroda, potem vojne ne bo.

Priprave za odhod generalov v Moskvo

Pariz, 1. avg. AA. (Havas). Potrjuje se vest, da bo angleško vojaško odposlanstvo jutri prislo v Pariz. V četrtek bodo člani angleškega poslanstva stopili v stik s člani francoskega poslanstva. Obe delegaciji bosta potem skupaj odpotovali v Moskvo.

Kaj se godi v Španiji

Generalska konferenca v Burgosu — Generaliteta zahteva takojšnjo odstavitve notranjega ministra Sunerja

Pariz, 1. avgusta. br. O dogodkih v Španiji v zadnjih 24 urah ni mogoče dobiti nikalnih zanesljivih poročil, ker je španska vlada odredila zaporo špansko-francoske meje. Že dva dni ne sme v inozemstvo noben španski list, prav tako pa tudi ni mogoče dobiti telefonske zveze z Madridom, Burgosom in Sevilljo. Ker je v Španiji uvedena stroga časopisna cenzura, so ti ukrepi tem bolj značilni, ker niti to, kar pišejo španski listi, ne sme priti v inozemstvo.

Po poročilih s španske meje se zatrjuje, da je prišlo do zapore in prepovedi izvoza listov najbrže zaradi poročil o konferenci generalov, ki jo je včeraj sklical general Franco v Burgos. Konferenca so se med drugimi udeležili tudi generali Quelpo de Liano, Aranda, Yague in Munoz Grande. Na konferenci je general Franco obrazložil zbranim generalom svoje namene glede setave nove španske vlade. Zatrjuje se, da je general de Liano na konferenci v prisotnosti vseh generalov očital generalu Francu nevhvaležnost in zelo ostro kritiziral celokupno notranjo in zunanjo politiko sedanjega Francovega režima. Za glavnega krivca sedanje za špansko škodljivo orientacije je označil notranjega ministra Sunera, zeta generala Franca. Zbrani generali so soglasno zahtevali

takojšnjo odstavitve Sunera, kateremu naj se prepreči sleherni vpliv na vodstvo državnih poslov, odločno pa so nastopili proti temu, da bi se izločil iz vlade general Jordana, sedanji zunanji minister, ki velja za glavnega zaupnika vojske v vladi.

Po drugih vesteh je prišlo v Bilbao zopet do krvavega upora tamošnje garnizije. Po vsem mestu so bili nalepljeni lepaki, v katerih se je ostro kritizirala nezadostna preskrba vojske z živili. V lepkih se je naglašalo, da hočejo imeti španci vlado, ki bo znala preskrbeti kruha in ki ne bo pitala ljudstva s slavošepi na tuje režime. Lepaki so pozivali ljudstvo, naj bo pripravljeno na skorajšnji izbruh protivojvojnice. Tajna državna policija je takoj stopila v akcijo. V Bilbao so bile poslane zanesljive čete, ki so razorožile garnizijo, nakar so bile izvršene številne aretacije med oficirji, vojniki in civilnim prebivalstvom.

Smrt poglavarja abesinske cerkve

Rim, 1. avgusta. AA. Poglavar koptske cerkve, Abuna Avra, je danes v Adis Abebi umrl. Bil je star 77 let.

Gospodarska borba med Poljsko in Gdanskom

Tako Poljaki kakor tudi gdanski senat groze z gospodarskimi represalijami

Gdansk, 1. avgusta. AA (Reuter) Poljski generalni komisar v Gdanku Hodacki je prekinil svoj kratki oddih ter se vrnil v Gdansk, da ponovno prevzame svojo dolžnost in napravi potrebne korake zaradi najnovejših dogodkov, ki se razvijajo v smeri ostre gospodarske borbe med svobodnim mestom Gdanskom in Poljsko. Pred 15 dnevi so Poljaki zagrozili, da bodo umaknili svoje ljudi in ustavili trgovino z Gdanskom, ako bodo oblasti svobodnega mesta še nadalje ovirale delo poljskih inspektorjev ter delo v skupni tovarni margarine v Gdanku. Poljska se sedaj neče več kupovati margarine iz omenjene tovarne. Senat je istotako najvil gospodarsko vojno proti Poljski, ako ne bo upoštevala sklepov senata svobodnega

mesta. Govori se, da bodo trgovci v Gdanku prenehali dobavljati Poljski sveže ribe. Istotako javljajo, da je Berlin pripravil podpirati gdanski senat tudi finančno.

Nemška vojaška misija v Gdanku

London, 1. avg. o. »Daily Herald« poroča iz Varšave, da je v Gdansk prispela nemška vojaška misija pod vodstvom generala Wodenschatza, ki je imel važna posvetovalna z narodnosocialističnimi voditelji v Gdanku. Nemški oficirji so pregledali nove utrdbe od poljski meji, nakar je bila v nekem predmestju Gdanska velika parada novoformirane vojske.

Veliki italijanski in nemški manevri

Nemčija in Italija hočeta preizkusiti vsa moderna tehnična sredstva

Rim, 1. avg. o. Jutri se bodo pričeli v dolini Pade veliki manevri italijanske vojske. Vrhovni poveljnik bo general Vasiene. Pri vajah bo sodelovala velika padška armada, ki je bila nedavno organizirana na ta način, da bi se moglo čim hitreje izvrševati njeno premikanje, pri čemer so bila uporabljena vsa moderna tehnična sredstva. ki je bila nedavno organizirana na ta način. Organizacija te armade je bila rezultat dolgoletnih proučevanj in praktičnih poizkusov, ki so jih izvršili italijanski vojaški strokovnjaki z namenom, da se ustvari velik vojaški stroj, ki bi imel po svoji silni hitrosti in elastičnosti vse strateške prednosti, potrebne za hitro odločanje v moderni vojni. Pomen teh manevrov je v tem, ker se bodo prvič na prostornem ozemlju od Trente, Verone, Padove, Cremona pa do Monte Rata in do alpskega pasu ob italijansko-francoski meji preizkušale takšne vojaške enice. Padsko armado bodo tvorili oklopni, hitri in motorizirani oddelki. Oklopni vojni zbor ima 0 divizij in sicer divizijo Littorio, ki se je nedavno vrnila iz Španije, 2 motorizirani diviziji. Trento in Trieste, ki sta bili uporabljeni v abesinski vojni, ter diviziji Centauro in Avietta. Hitri vojni zbor ima pet divizij. Motorizirani vojni zbor so 7 preizkusili pri velikih vajah na Siciliji. Divizije, ki pripadajo temu vojnemu zboru, imajo težke tanke in motorizirane topove za borbo proti tankom in letalom. Divizije hitrega vojnega zbora imajo ojačene kontingente konice, motoklistične bersaljerse oddelke, motorizirano topništvo in pionirske čete. Motorizirani vojni zbor tvorijo pehotne divizije, ki jih bodo prevajali s kamioni in vozovi s konjsko vprego. Kakor tudi motorizirano topništvo. Pri manevrih bodo padski armadi stali nasproti trije vojni zbori, ki bodo imeli nalogo, da jo napadejo. Pri vajah bo sodelovala tudi fašistična milica.

Toronto, 1. avg. o. Na službenem mestu izjavljajo, da so italijanski pomorsko-letalski manevri uspeli v vsakem pogledu ter da so pokazali, da lahko Italija za-

pre Sredozemsko morje med Evropo in Afriko s pomočjo otoka Pantelerije, težkega topništva, podmornic in letal. Predvsem so ugotovili, da je sodelovanje letalstva in mornarice lahko izvedljivo.

Po končanih italijanskih pomorsko-letalskih manevrih so se sestali zastopniki nemškega, italijanskega in španskega generalnega štaba k važnim posvetovanjem.

Vsa severozapadna Nemčija maneversko področje

Berlin, 1. avgusta o. Nemška oborožena sila se pripravlja za velike vaje, ki bodo največje, kar jih je bilo kdaj v Nemčiji po vojni. Maneversko področje bo vsa severozapadna Nemčija. Glavni namen vaj bo obramba tega ozemlja pred letalskimi napadi. Nemška vlada ni povabila tujih vojaških atašeev k tem vajam, o katerih čuvajo razne podrobnosti v tajnosti. Pri vajah bodo sodelovale v velikem številu zlasti motorizirane čete, ki bodo prispele iz južne Nemčije. Sledje. Sudetov. Češke in Moravske. Vaje se bodo postopno razširile, dokler ne bodo zajele večjega dela nemškega ozemlja ob vseh ogroženih mejah na zapadu in proti Poljski. V začetku meseca bodo pozvani na orožje rezervisti. Na mnogih področjih že sedaj rekvirirajo motorizirana vozila. Pogonska sredstva se oddajajo samo še v omejenem obsegu. Z nemškimi letalskimi silami bo brzokono sodelovalo tudi nekaj italijanskih čet in letalcev. Pomen teh vaj bo velik zaradi tega, ker bo pri njih sodelovalo okrog 50.000 vojakov in bodo tudi uporabljeni novi oddelki za obrambo Siegfriedove črte. Ožje maneversko področje bo sezelo 220 milj v daljavo in 25 milj v širino. Mnogo se komentira tudi dejstvo, da je šef nemškega generalnega štaba, general Halder, pozval na vaje šefa madžarskega generalnega štaba, generala Wertha, ki bo poleg italijanske misije edini tujec povabljen k manevrom.

Nemci in 25 letnica svetovne vojne

Berlin, 1. avgusta. br. Vsi današnji nemški listi posvečajo obširne razprave 25-letnici pričetka svetovne vojne in primerja položaj leta 1914 s sedanjim mednarodnim položajem. »Berliner Lokalanzeiger« piše pod naslovom »Anglija je izgubila svetovno vojno«, da je bila Anglija enako kakor sedaj, tudi leta 1914 na čelu obkoljevalne politike proti Nemčiji. Toda v 25 letih so se izvršile po vsem svetu velike spremembe. Na zahtevo Anglije je bila takrat Nemčija popolnoma uničena. Sarajevski umor je bil samo povod za uresničenje angleške protinemškega programa. Toda danes je Nemčija velika in močna, ker je Hitler razveljavil versajski diktat. Nemčija je v svetovni vojni propadla zaradi tega, ker ni imela enotnega političnega vodstva. Danes pa je Nemčija utrjena politično in vojaško. Če pride sedaj do vojne, je gotovo eno: Kdorkoli bo premagal, vselej bo nova vojna pomenila razpad britanskega imperija. »Berliner Börsenzeitung« naglašja, da naj v Parizu in Londonu ne pozabijo, da danes nemška zunanja politika ne vodi več Bethmann Hollweg, marveč Hitler.

Organizacija nove češke vojske

Praga, 1. avgusta. AA. Nemški poročevalski urad objavlja: O priliki proglašitve protektorata nad Češko in Moravsko je Hitler odobril predlog, da se ustavi posebna armada čeških vladnih čet za ohranitev reda in javne varnosti. Izve se, da bo predsednik protektorata vrhovni poveljnik te armade. Predsednik vlade bo vodil administrativne posle. Poveljnik bo generalni inspektor s sedežem v Pragi. V Pragi, Brnu in Kraljevem Gradcu bodo imeli sedeže inspektorji. Ti bodo poveljevali bataljonom, ki bodo imeli svoje garnizije v raznih mestih protektorata. Člani čet, ki morajo biti češke narodnosti, bodo rekrutirani iz bivših članov češke vojske njihove vrste pa bodo spopolnjene s prostovoljci, ki se bodo zavezali služiti 25 let. Vojska bo štela 280 oficirjev in 7.000 mož.

Rumunski kralj na otoku Rodosu

Rim, 1. avgusta. AA. Kralj Karol je prispel na otok Rodos, kjer bo ostal dva dni. Pri prihodu je kralja pozdravil guverner otoka.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beleške

Nikola Pašić in hrvatska srbska koalicija

Enako kakor »Jutro« objavljajo ob četrtstoletnici izbruh svetovne vojne tudi drugi listi spomine na one zgodovinske dneve. Beograjska »Pravda« pripoveduje v enem svojih člankov med drugim:

»V zgodnjem poletju 1914 se je vrnil iz Beograda v Zagreb Valerijan Pribičević s sporočilom Nikole Pašića vodstvu hrvatsko-srbske koalicije, da išče Avstro-Ogrska za vsako ceno kak povod za vojno s Srbijo. Zato je Pašić prošil politike hrvatsko-srbske koalicije, naj ne bodo agresivni, temveč celo popustljivi, čeprav bi to škodovalo njihovu političnemu ugledu. Zato je koalicija res do skrajnosti prilagodila svojo taktiko Pašićevi želji. Med drugim je v hrvatskem saboru priredila 2. julija 1914 svečano žalno sejo, posvečeno umornemu prestolonasledniku Francu Ferdinandu. V imenu koalicije sta dalje na žalni seji madžarskega parlamenta v Budimpešti govorila dr. Dušan Popović in baron Josip Rajakić.

Investicijski program vrdarske banovine

»Južna Srbija«, glasilo JRZ za vrdarsko banovino, poroča, da je bil predsednik vlade izročen predlog vrdarskega bana Hajduk-Veljkovića o investicijskem programu banovine. Predlog zahteva poleg drugega 124 milijonov dinarjev za gradnjo novih šolskih poslopj, 250 milijonov za gradnjo novih cest, 45 milijonov za nove bolnice, 290 milijonov za regulacijo rek, 140 milijonov za melioracijo zemlje, 20 milijonov za vodovode itd. Skupni proračun znaša poldrugo milijardo dinarjev. Po mnenju spomenice naj bi se za začetek naložilo pri Sutorju v Zagrebu posojilo 100 milijonov din.

Nova številka

»Agrarne misli«

V zagrebškem »Obzoru« beremo: »Prejeli smo dvojno številko »Agrarne misli«, ki jo izdaja bivši generalni direktor Pošne hranilnice Milorad Nedeljković. Ta dvojna številka obsega samo osem strani in nima nikakih političnih sestavkov, dočim je dr. Nedeljković poprej, dokler je bil še na čelu Pošne hranilnice, polnil stolpce svojega lista s političnimi članki. V sedanji številki pa piše o žetvi in pravi, da lahko visoka odkupna cena za pšenico olajša prehrano siromašnega prebivalstva.

Šoferski tečaji sarajevskega Sokola

Kakor poročajo listi, je uprava sarajevskega Sokola zaradi važnosti motorizacije za narodno obrambo sklenila prirediti za svoje članstvo brezplačne tečaje za šofiranje. Sokol hoče s to akcijo povečati kader mladih ljudi, ki jih bo lahko naša vojska, če bo potreba, porabila za voznike motornih vozil.

Fotografski aparat cetinjske banske uprave

Kakor poročajo beograjski in zagrebški listi, je banska uprava na Cetinju uvedla preiskavo, ki naj ugotovi, kje se trenutno nahaja Dragomir Ilić, tajnik bivšega bana zetske banovine Petra Ivanševića. Pogrešani Ilić, ki je star 19 let, je bil nastavljen kot uradnik banske uprave in prideljen na osebno službo banu Ivanševiću, pri katerem je tudi stanoval. Navadno je bil oborožen s dvema revolverjema, baje pa ni imel orožnega lista. Na zahtevo bana Ivanševića je izročil trgovinski odelek banske uprave ličju 8000 dinarjev vreden fotografski aparat, s katerim je fotografiral bana na njegovih slovitih potovanjih po banovini. Ko je prišla na Cetinje vest, da je ban Ivanšević upokojen, je Ilić preko noči izginil in vzel s seboj tudi fotografski aparat. Sedaj ga išče policija.

Propagandno ministrstvo tudi v Franciji

Kakor smo kratko že poročali, se med dekreti, ki jih je francoska vlada izdala konec preteklega tedna, eden nanaša tudi na ustanovitev tako zvanega »generalnega komisariata za informacije«. Za generalnega komisarja je bil imenovan znani francoski pisatelj in novinar Jean Girardoux. V ustanovitvi tega komisariata vidijo nekateri prvi korak k ustanovitvi propagandnega ministrstva v Franciji. Zatrjuje se namreč, da bo ena izmed nalog novega komisariata tudi francoska propaganda v inozemstvu. Girardoux ni le pisatelj in publicist, temveč je tudi aktiven diplomat, ki mu je poverjeno nadzorstvo nad francoskimi konzulati v inozemstvu. Girardoux je star okoli 50 let in se je kot vojak udeležil svetovne vojne. Razmere v raznih državah so mu dobro znane, ker je prepotoval vso Evropo in tudi dobršen del ostalega sveta.

Francoska protivohunska služba

Pariški »Matin« poroča, da je francoska protivohunska služba od začetka teza leta do danes izvršila ogromno delo. Izvedla je 25.000 hišnih preiskav, ki so imele za posledico aretacijo 236 oseb. Področja te protivohunske službe ne tvori samo francosko državno ozemlje, temveč se razširja tudi na Alžir, s čimer se je delavnost te službe v zadnjem času še povečala.

Oportunizem angleške opozicije

Najvplivnejše glasilo angleških liberalcev »Manchester Guardian« takole kritizira postopanje angleške opozicije v parlamentu: »Današnja opozicija v angleški spodnji zbornici je vse preveč pripravljena sprejemati vladna zagotovila in ublažiti svojo kritiko vladnega postopanja, čim se ji reče: Ne motite premiera! Dva novejša zgleda nam to zgornjo pojasnjujeta: primer angleške kapitulacije v Tokiu ter primer Hudsonovih razgovorov z Wohltatom. Opozicija je bila v obeh primerih negibna in brez akcije, tako rekoč plašna. Spretna in odločna opozicija bi bila zaradi teh dveh primerov lahko vrgla vlado. Morda je imel prav sir Archibald Sinclair, ko je rekel te dni, da so laburisti pripravljeni na večne čase dopustiti konservativno vlado, ako smejo tudi sami na večne čase igrati v parlamentu opozicijo. Laburistični pristaši s tem seveda niso zadovoljni in pravijo, da

Beograjski in zagrebški listi o sporazumu

Glavni organ JRZ »Samouprava« posveča sporazumu zopet uvodnik, v katerem pravi, da je vlada g. Cvetkovića zastavila vse svoje sile za sklenitev sporazuma in likvidacijo hrvatskega vprašanja. Nato nadaljuje: »Delo g. Cvetkovića, ki ga je prevzel po sestavi svoje vlade, ni bilo lahko. Treba je bilo popraviti napake preteklosti in odstraniti mnoge psihološke in druge ovire. Potrebno je bilo tudi obreusiti razne intrige in odstranjevati ono stalno nezaupanje, ki je zavladalo med Beogradom in Zagrebom. Danes že lahko rečemo, da je g. Cvetković s svojo mislijo uspel ter postavil stvari na pravo mesto. Z vero v bodočnost naše skupne domovine in v zakone politične stvarnosti je pošteno prišel k dr. Mačku in bil od njega tudi pošteno in bratsko razumljen. Skupaj z njim sta postavila osnovo za veliko delo, ki bo postalo eno največjih jamstev naše države in nacionalne varnosti. Se so med nami neverni Tomaži, deloma poklicni skeptiki, deloma pa defetisti, ki ne verujejo v svojo državo, v svoj narod in v vase. Ako bo Bog dal, bodo vsi ti neverni Tomaži skoraj prijetno razočarani v svojih neutemeljenih sumnjah.

»Hrvatski dnevnik« pa poroča v svojem nedeljskem uvodniku, da so strokovnjaki, ki so se bavili z vprašanjem likvidacije hrvatskega vprašanja, že končali svoje delo. »Ti strokovnjaki,« pravi glasilo dr.

Mačka, »niso sprejeli nobenih sklepov, ker je bila njihova naloga čisto strokovno tehnična značaja. Odgovorili so na postavljena jim vprašanja in je mogoče reči, da so že opravili svoj posel.«

»Hrvatski dnevnik« se nato izreka proti odlaganju rešitve hrvatskega vprašanja in opozarja, da »so na takem odlaganju najbolj zainteresirani tisti ljudje, ki bi želeli, da ostane čim dalje dosedanje stanje. To so ljudje, ki se radi trkajo na prsa, da so posebno odlični srbski rodoljubi. Če pa bi to resnično bili, potem bi se vsaj malo pobrigali za to, da bi imel tudi srbski kmet kaj od njihovega 20letnega gospodarjenja. Mi vsi vemo, da ni imel srbski kmet od vsega tega ničesar in da so v Srbiji kmetijske ceste prav tako neuporabne kakor na Hrvatskem. Prav tako so tudi v Srbiji cene kmetijskih pridelkov nizke in srbski kmet ne živi nič bolje kakor njegov hrvatski prijatelj.«

Beograjska »Pravda« je objavila v soboto vest, da »pričakujejo v Zagrebu podpis sporazuma 3. septembra«. Zagrebški »Obzor« je zabeležil to vest s pripombo, da »v Zagrebu o kakem takem datumu za podpis sporazuma ničesar ne vedo, najmanj pa še v vrstah vodstva Kmetijske demokratske koalicije. Gotovo je samo to, da se pogajanja nadaljujejo in da bodo potrebni še novi razgovori.«

V Tokiu popoln zastoj

Pogajanja med Anglijo in Japonsko na mrtvi točki

Tokio, 1. avgusta. br. Dočim razni pododbori še vedno zasedajo in pripravljajo gradivo, so glavna pogajanja med Japonsko in Anglijo obšla na mrtvi točki. Japonska vztraja pri svoji zahtevi, da mora Anglija priznati na Kitajskem samo japonsko valuto ter da mora izročiti severnokitajski japonski vladi vse srebro, ki je shranjeno v bankah v angleških koncesijah. Japonska smatra, da je na severnem Kitajskem, ki je pod oblastjo japonske vojske, tako dolgo izključeno vsako pomirjenje, dokler Anglija priznava kitajski dolar kot plačilno sredstvo. Baš priznavanje te kitajske valute predstavlja zvezo med zasedenim ozemljem in Čangkaiksom. Kar se tiče zaloga srebra v tujih koncesijah, vztraja japonska vlada na stališču, da je to srebro last severnokitajske vlade, kateri naj se nemudoma izroči. Angleški poslanik je predlagal, naj se ta vprašanja izročijo v pročitve finančnim strokovnjakom, toda japonska vlada je ta predlog odklonila. V japonskih krogih so prepričani, da igra Anglija v pogledu teh problemov isto igrjo kakor Amerika ter da zavlačuje pogajanja samo zaradi tega, da bi se poprej sporazumela z Washingtonom. Japonsko pa ne bo trpela vmešavanja tretjih v ta pogajanja in je odločena pogajanja prekinuti, če Anglija ne popusti in ne sprejme japonskih zahtev.

Angleška sporočila maršalu Čangkaiksu

London, 1. avgusta. br. Angleška vlada je preko svojega poslanika na Kitajskem obvestila maršala Čangkaiksa o vsebini in cilju angleško-japonskega sporazuma in namenu pogajanj, ki se vodijo sedaj v Tokiju. Obenem je pojasnila Čangkaiksu svojo bodočo politiko na Kitajskem, pri čemer je izrecno naglasila, da priznanje dejanskega položaja v severni Kitajski nikakor ne pomeni kake spremembe dosedanje angleške politike napram Kitajski, ki lahko tudi v bodoče računa na vso podporo Anglije.

Peking, 1. avgusta. br. Listi, ki izhajajo pod kontrolo severnokitajske vlade, objavljajo danes očitno inspirirane članke, v katerih hudo napadajo Anglijo in ji očitajo dvoilično politiko. Listi svare Čangkaiksa, naj se nikar ne zanaša na Anglijo, kajti japonska vojska je trdno odločena, da se z vsemi sredstvi upre nadaljnji sabotaži angleških oblasti in da skupno s Čangkaiksom v režimom uniči tudi zadnje ostanke angleškega prestiža na Daljnem vzhodu.

Seja japonske vlade

Tokio, 1. avgusta. AA. (Reuter) Pododbor štirih v okviru japonsko-angleške konference se je sestel danes ob 10. dopoldne. Seja je trajala dve uri in se je nadaljevala dopoldne.

Dopoldne se je vršila tudi seja japonske vlade. Zunanji minister Arita je poročal o odpovedi ameriško-japonske trgovinske pogodbe. Po seji je predsednik vlade Hiraruma odšel v avdicno k cesarju ter mu poročal o mednarodnem položaju.

Umik Japonec iz srednje Kitajske

London, 1. avgusta. br. Reuter poroča iz Čungkinga, da so se začeli Japonci umikati iz srednje Kitajske in iz doline Jangceja. Vse kaže na to, da so začeli Japonci premeščati svoje čete v Mandžurijo na mejo Zunanje Mongolije, kjer se razvijajo boji v vedno večjem obsegu. Pozornost je budilo tudi dejstvo, da so začeli Japonci zadnje dni izvajati samo nočne letalske napade, pri katerih sodeluje le zelo omejeno število letal, dočim so poprej priležali napade v velikih oddelkih. Prav tako je znatno utihnilo japonsko topništvo. Po-

bi jim bilo ljubše, če bi major Attlee bolj poredko videl premiera in ga nekoliko bolj svobodno kritiziral.

Dva praznika nemške vojske

Kancelar Hitler je, kakor smo na kratko že poročali, s posebnim odlokom odredil naj nemška vojska proslavi dan 2. avgusta kot dan pričetka svetovne vojne za Nemčijo kot svoj praznik. Prav tako bo praznovala nemška vojska tudi dan 27. avgusta kot 25letnico za Nemece uspešne bitke pri Tannenbergu. Ta dan bo velika poklonitev nemškega naroda pred spomenikom nemškega neznanega junaka pri Tannenbergu. Prijavljenih je že nad 150.000 bivših nemških bojevnikov, ki se bodo s kancelarjem Hitlerjem na čelu udeležili te slovesnosti. V berlinskih krogih tudi napovedujejo, da bo imel ob tej priliki kancelar Hitler zelo pomemben in dalekosežen govor o Vzhodni Prusiji in Gdanku.

sebo težke topove so Japonci odpravili v Mandžurijo. Veliko premikanje japonskih čet je opaziti tudi v južnozapačnem delu pokrajine Honan. V šansju so velike poplave onemogočile vsako akcijo Japoncev, dočim so Kitajci izkoristili svoje strateško ugodne položaje ter so prizadejali Japoncem hude izgube. Zdi se, da računajo Japonci na spopad z Rusijo in da se bodo zaradi tega omejili na Kitajskem zgolj na obrambo svojih dosedanjih pozicij.

Japonski listi o ameriškem koraku

Tokio, 1. avgusta. (Stefani) List »Nič-Nič« piše, da izjave Cordella Hulla v zvezi z odpovedjo trgovinske pogodbe z Japonsko dokazujejo, da Hull ne pozna novega položaja na Kitajskem ter zato želi ustvariti ovire Japonski pri ostvarjanju njene politike. List pristavlja, da je vedeje Washingtona nevarno in nerazumljivo in ga je treba zato obžalovati. List »Miao« misli, da je ameriško javno mnenje dejansko z nejevoljo sprejelo odpoved pogodbe z Japonsko.

Veliko notranje posojilo v Rusiji

Moskva, 1. avg. br. Vrhovni svet sovjetov je na svoji današnji seji sklenil razpisati novo notranje posojilo v višini 6 milijard rubljev. Posojilo se bo amortiziralo v 20 letih in se bo obrestovalo po 4%. Namenjeno je v prvi vrsti za okrepitev državne obrambe in za pospešeno izvedbo gospodarske petletke.

Slovo turškega poslanika

Beograd, 1. avg. p. Zunanji minister dr. Cincar-Marković je priredil danes v zunanji ministertvu obed v slovo dosedanjemu turškemu poslaniku Hajdar Aktaju, ki je imenovan za veleposlanika v Moskvi. Obeda se je udeležilo poleg turškega poslanika več ministrov ter več višjih uradnikov turškega poslanstva in našega zunanjega ministertva.

Huda nesreča pri Subotici

Subotica, 1. avg. p. Včeraj se je pripetila na mednarodni cesti v bližini Subotice pri vasi Zednik huda nesreča, ki je zahtevala eno smrtno žrtev, dočim sta bili dve osebi hudo ranjeni. Subotički motociklist Fran Mikuž, znan kot zmagovalac pri subotičkih dirkah z motocikli, se je peljal s svojim prijateljem Jovanom Molnarjem na motociklu po mednarodni cesti. V bližini omenjene vasi je bil na cesti več ljudi. Ko je Mikuž dal znamenje s hupo, je eden izmed njih prestrašen tako nerodno odskočil, da ga je motocikl podr. Obležal je takoj mrtev. Mikuž si je razbil čelno kost, Molnar pa lobanjo. Oba so prepeljali v bolnišnico, vendar pa je malo upanja, da bi jima mogli rešiti življenje.

Iz državne službe

Beograd, 1. avg. p. V 7. pol. skupino so napredovali učitelji in učiteljice: Alfred Janko v Gornjih Sućah, Ana Mihelić v Šmarjeti, Karel Zolgar pri Sv. Antonu v dravograskem srezu, Henrik Cermelj pri Novi cerkvi, Ana Fertin v Poljanah, Marija Dolšak v Rogatcu, Dušica Komar v Rušah, Marija Lapajne v St. Petru pri Novem mestu, Otilija Zidar v Mežici, Karolina Hribernik v Dobovi, Justina Kotnik v Slivnici, Jožica Venturini v Senovem in Marija Tome v Kresnicah. Imenovana sta učitelj Ožbald Lodrant in Prevalljah za sreskega šolskega nadzornika v dravograskem srezu in učitelj Anton Volavšek v Teharju za sreskega šolskega nadzornika v prvem brežiškem šolskem srezu.

Imenovanje za šumarskega pristava 8. pol. skupine pri gozdni upravi v Zavidovičih inž. Anton Fabjan, doslej uradniški pripravnik. Za gozdne pristava 8. pol. skupine pri gozdni upravi v Brusu inž. Pavel Rupert, doslej uradniški pripravnik. Imenovano je za načelnika 3-2 oddelka za trgovino in industrijo pri banki upravi v Ljubljani inspektor Dragotin Trstenjak. Napredovala je za strokovno učitelico 5. skupine pri drž. zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani Franciska Fajgel.

Vremenska napoved

Zemunska: Nekoliko se bo pooblačilo v severni polovici države, kjer bodo manjši nalivi in nevihte. Ohladilo se bo. V južnih krajih pa bo še prevladovalo vedro in še dosti topla vreme.

Dunajska: Jasno; poletna vročina, temperatura okrog 30 stopinj.

Naši kraji in ljudje

Kočevski Slovenci za našo narodno stvar Cirilmetodarji prednjačijo z lepimi zgledi

Kočevje, 1. avgusta

V našem narodnem gospodarstvu kočevski Slovenci nikakor ne zavzemajo zavladanja vrednega položaja! »Jutro« je že pogosto objavilo razne članke in reportaže iz Kočevske, v katerih se, žal, še vedno zrcali revščina, brezposelnost in pomanjkanje, kar vse je v obliini meri navrženo tudi sproletariziranemu slovenskemu človeku na Kočevskem, mogoče še bolj, kakor vsemu drugemu prebivalstvu v pasivnih pokrajinah Slovenije. Industrija, ki je še pred leti zaposlovala številne kader slovenskih rudarjev, težakov, gozdnih in tovarniških delavcev na Kočevskem, je danes tako rekoč na tleh. Potemtakem ni prav nič čudnega, če so številne slovenske družine na Kočevskem zašle v brezprimerno revščino. V času povojne prosperitete in konjunkture dela so si mnogi slovenski delavci na Kočevskem, zlasti v okoliških vaseh mesta Kočevja, zgradili skromne bajtice. Ker pa danes nimajo dela, so vrženi v brezposelnost, priklješeni na svoje revne domove in obsojeni s svojimi družinami pogosto na stradanje. Kaj naj tudi pomaga takale bajta našemu človeku, če pa nima svoje zemlje, ki bi jo obdelal in izgubo zaslužka v rudniku ali tovarni prevesil v obdelovanje polja? Iz dneva v dan se bolj zaostrujejo vse tegobe zavezane narodnega gospodarstva na Kočevskem, zato je potrebna našim zavednim ljudem brezprimerna ljubezen do svojega naroda, da vztrajajo v teh težkih časih na tem koščku naše zemlje in da ne nasedejo tujim, umetno k nam prinesenim ideologijam. Pogumni straharji naše besede na Kočevskem so vsekakor potrebni večjega zanimanja naše javnosti, zlasti naj bi se končno že zganili odločujoči gospodarski krogi, da bi obnovili obratovanje in v kočevskih tovarnah in v rudniku in tistem obsegu, ki bi slehernemu delovnemu slovenskemu človeku na Kočevskem nudil zaslužen kos kruha.

Kočevski Slovenci s s svojimi narodno obrambnim delom že davno dokazali, da so vredni te podpore! S kulturnim in prosvetnim sodelovanjem ter z medsebojnimi obiski, ki so v poslednjem času redno na programu zlasti pri aglinih podružnicah CMD na Kočevskem, so slovenski bajtarji in brezposelni delavci na Kočevskem pokazali, da se zavežajo svoje odgovornosti do splošnega izboljšanja narodnostnih prilik, ki naj bodo kot srečen uvod tudi začetek boljšega gospodarskega življenja, kakršno je danes odmerjeno kočevskim rojakom.

V tem pomembnem delu so se vsi kočevski Slovenci — z malo izjemo politično zastrupljenih ljudi, ki so navajeni ribariti v kalnem — združili okoli naše narodno obrambne Ciril-Metodove družbe. Obiski od zunaj so tako redki in tako maloštevilni, da so bili kočevski Slovenci primorani v letošnjem poletju organizirati nekakšno samopomoč v narodno obrambnem delu, kateremu prednjačijo posebno člani CMD. Izlet, ki se prireja slihešno nedeljo iz Kočevja v bližnje in daljne kočevske vasi, koder živi naš človek, so posrečeno zamišljeni in bodo gotovo rodili bogate sadove že v bližnji bodočnosti. Tako so se na pobudo kočevske podružnice CMD zadnjo nedeljo zbrali Slovenci iz Kočevja in bližnje okolice ter pihli v Mozolj k svojim, često po krivici pozabljenim bratom. S sodelovanjem mozeljskega šol. upravitelja g. Cirila Dequala, je podružnica CMD nudila s pestrim prosv. programom našim ljudem v Mozolju lep dan, ki bo ostal vsem v neizbrisnem spominu. Recitacije mozeljskih slovenskih šolarčkov so bile sprejete pristrčno in s toplo hvaležnostjo vseh navzočih. Nastopili so naraščajniki kočevskega sokolskega društva pod vodstvom br. Brankota Lična, pevski zbor »Orjema« iz Kočevja, ki ga vodi učiteljica Tončka Čokova, pa je izpopolnil popoldan s petjem naših domoljubnih pesmi. Godba kočevskega Sokola je pod vodstvom učitelja Kodriča spremljala vse točke pesteriga programa, tako, da domačini gotovo niso pričakovali tolikšnega uspeha tega »narodnega tabora«.

Po nagovorih in po končanem programu nastopajočih, so se intelektualci iz mesta Kočevja pomešali z domačini v živahen pogovor, ki je dal marsikakšno vzpodbudo za nadaljnje plodno narodno obrambno delo na Kočevskem.

Cirilmetodarji imajo za prihodnjo nedeljo na programu obisk kočevskih Slovencev na Smuku. Pri tej priliki toplo vabimo tudi vse tiste narodne delavce, ki ne živijo v Kočevju, naj na ta dan pohite z nami v Smuko na »narodni tabor«. Posebno naša akademska mladina, ki vedno prednjači v delu za izboljšanje gospodarskih in kulturnih prilik slovenske Kočevske, naj ne zamudi te prilike ter se pridruži izletu Cirilmetodarjev iz Kočevja. Odhod iz Kočevja bo ob 13. uri, povratek zvečer okoli 21. ure. Prijave sprejema g. Vekoslav Figar v Kočevju.

Agilna podružnica CMD v Kočevju zasluzi za svoje delovanje priznanje in pohvalo vse naše nacionalne javnosti! — o.

sprejeta resolucija, ki bo odposlana na mednarodno mesto.

Zbor je zaključil predsednik dr. E. Mejak z zahvalo vsem govornikom in udeležencem in s posebno zahvalo vsem domačim gospe in gospodičinam pod vodstvom ge. Juste Devževe, ki so pripravile lepo prireditve na veseličnem prostoru, kjer so se popoldne borci zbrali k narodni veselici.

Po zboru so zborovalci odkorakali pred Brunetovo hišo sredi trga, kjer je bila odkrita spominska plošča z napisom: »V tej hiši je bil glavni stan Celjske legije v maju 1919. leta. Nepremagljivi smo, če se ne bojimo umreti za domovino!«

S kratkim uvodnim nagovorom je prosl. predsednik dr. Mejak zastopnika Zveze legionarjev Jugoslavije, podpolkovnika Cvirna, da odkrije spominsko ploščo. Domači pevski zbor je zapel pesem »Na dan« in »Oj Dobrodošo«, nato pa je bivši celjski legionar, takratni podporočnik Leo Sparhak iz Ljubljane, govoril v imenu bivših celjskih legionarjev spominski govor. Godba je zaigrala »Hej Slovanci, ki so vsi prisotni peli. Odposlanec zagrebškega pododboru rezervnih oficirjev Zupanc je k plošči položil velik lovorjev venec s svilen državno trobojnico, kar je na vse prisotne napravilo izredno globok vtis.

Slovesnost pri plošči je zaključil predsednik.

Slavje avtomobilistov na Pokljuki

Lepa in sončna je bila zadnja nedelja in iz polnih prs so ta dan vsi, ki so hoteli v božjo naravo, uživali krasote naših gor in miline naših voda. Kakor nalašč je prišla takšna nedelja tudi za naše avtomobiliste, člane ljubljanske sekcije Avtokluba, ki so praznovali god svojega patrona in zaščitnika na romantični Pokljuki, eni izmed naših planinskih tujsko-prometnih postojank z veliko bodočnostjo. Smučarski klub Ljubljana je pred dobrimi petimi leti udaril tamkaj temelje bodočemu letoviškemu središču, ki ga ne bo enakega blizu in daleč. 16 kilometrov oddaljena od Bleda, 1300 metrov visoko nad dolino, z vencem naših gorskih velikanov v ozadju, se prelepa Pokljuka iz leta v leto bolj razvija v priljub-

Kakor vselej je bilo tudi letos praznovanje združeno z blagoslovitvijo vozil, ki jo je opravil koprivniški župnik g. Anton Dočič. V klenih besedah je svedenik pred obredom nagovoril zbrano družbo in poudaril najbolj, zakaj tudi cerkev budno spremlja razvoj moderne tehnike. Po končani blagoslovitvi majhnega kipa sv. Krištofa, ki ga bo sekcija odslej imela v svojih klubskih prostorih, in vseh vozil, so se izletniki vdalj prijetnemu »dolce far niente« po zeleni okolici Sport-hotela.

Pri skupnem obedu sta uradni deli proslave zaključila dva govornika, in sicer kot domačin član upravnega odbora dr. Bogdan Žužek v imenu odsotnega predsednika Avgusta Praprotnika, in pa slučaj-

Avtomobilisti pri slavnostnem obredu. Silko je dal na razpolago Foto Lojze Šmuc

ljeno zatočišče vseh, ki si želijo miru in moči iz planinskega sveta. Vse naokoli razkošnega Sport-hotela rastejo majhni in veliki, toda sami tako ljubki zasebni domovi, kamor se iz dneva v dan zateka več in več onih, ki so vzljubili ta kotiček Gorenjske, da v njem preživijo nekaj uric oddiha. Ko bo Pokljuka dobila še nekatere udobnosti in bo z dobro prometno žilo zvezana z Bledom in Bohinjem, bo prišel njen veliki čas. Ne na škodo njene bogate lepote in ne na škodo njene tišine, ker je tako širna in peštra.

Tamkaj sredi bujnih smrekovih gozdov in v zatišju Sport-hotela so v nedeljo že od ranih ur bučali motorji. Dolga vrsta avtomobilov se je postavila pred bogato okrašenim Sport-hotelom. G. Kenda in njegovi — tamkaj je bil tudi predsednik in »bater« Gnidovec — so bili veseli velikega obiska. Avtoklub je prišel praznovati god svojega patrona! To je tradicionalno slavje, ki so ga letos v ljubljanski sekciji obnovili že devetiti, to pot prvič na Pokljuki.

no navzoči I. podpredsednik centrale AKKJ bivši minister dr. Velizar Janković, ki sta oba poudarila važne cilje, ki jih zasleduje Avtoklub pri svojem delu za čim popolnejšo ureditev našega cestnega omrežja in čim večji razmah motorizacije v državi. Posebnega odobravanja so bila deležna izvajanja dr. Jankovića, ki se je mimogrede spomnil na burna predvojnja leta, ko je skupno z zavednimi Slovenci leta 1908 v Ljubljani navezal prve nerazdružljive vezi za ustvaritev naše skupne domovine. V teh spominih je bodril vse k novemu, še vztrajnejšemu delu za procvit preko vsega, kar nas še zmerom razdvaja.

Bila je majhna domača proslava, ki bo gotovo vsem udeležencem ostala v prijetnem spominu. Žal se zaradi bolezni ni mogel udeležiti predsednik sekcije g. Avgust Praprotnik, ki je bil sicer vselej duša na tej proslavi avtomobilistov. Udeleženci so popoldne deloma še prebili na Pokljuki, deloma pa odhiteli v blejska kopališča.

Čila in vedra visoka starost po dolgih desetletjih trdega dela

Ljubljana, 1. avgusta

Kar pogledje ga in komaj boste verjeli, da ima na hrbtu že polnih osem križev. Res je, če srečamo in vidimo našega jubilara, bivšega čevljarskega mojstra g. Avgustina Možina, kadar jo v jutrnjih ali popoldanskih urah reže lahkih prožnih korakov s Tržaške ceste, kjer stanuje, gor proti Tivoliju ali Rožniku, začnemo resnično verjeti v podaljšano človekovo mladost, ki se izraža pri njem ne samo v videzu, marveč je istinita in pristna. Glede spomina, živahnosti in dobrohotne šaljivosti prekosi marsikakega mladeniča, ves je poln življenja in menda nikoli mrk in starčevski.

Rodil se je naš jubilar konec julija 1859 v Ljubljani in je ostal ves čas svojega življenja pristna ljubljanska srajca. V šolo je pohajal še v bivšo reduto pri Sv. Jakobu, kjer je pod učitelji gg. Sotom, Rakteljem in Močnikom dovršil 3 razrede. Ko je imel za življenje dovolj šolske učenosti, je šel v uk k čevljarskemu mojstru g. Jožetu Grmeku na Bregu. Po končani učni dobi je ostal še nekaj časa pri mojstru za pomočnika, nato pa je pričel misliti na to, kako bi se v obrtu izpopolnil tudi v tujini. Kmalu je našel še dva tovariša — in hajd v tuje dežele. Kakor je bila tedaj navada, so jo kar peš mahnili v širni svet. Krenili so proti Celovcu in so, preden so prestopili korosko mejo, zapeli na vrh Ljubelja v slovo kranjski deželi: »Kadar boš ti v nadrat šel, pridi mi povedat.« Pesem jih je spremljala tudi po veseli Koroski, a je v Celovcu onemela prvič, ker niso dobili dela. Odšli so na Tirolsko in dalje na Solnograško ter na Gornje Avstrijsko. V bližini Linca so se udinjali na splov in po tr-

dem delu na splavu priplavali na Dunaj. Brez cvenka v žepu so po pogostitvi od lastnika splava, ki so mu morali med vožnjo

trdo delati, obstali na ulici in jeli spraševati za delom, ki pa ga tudi v tedaj bogatem Dunaju niso našli. Naš jubilar je zatorej nekoliko razočaran obrnil avstrijskemu glavnemu mestu hrbet in prišel po raznih dogodivščinah na Štajersko, kjer se je ustavil v Gradcu. Tam je kmalu dobil delo in je ostal v Gradcu podrgno leto.

V Ljubljano se je vrnil šele k vojaškemu naboru, nato pa prijel za delo pri raznih mojstrih v domačem mestu. Po letih si je prihranil nekaj denarja, nakar se je hitro osamosvojil. Ozrl se je tudi po življenjski družici, ki jo je kmalu našel. V zakonu se mu je rodilo 6 otrok, 4 sinovi, od katerih sta dva umrla, in dve hčerki. Prva je trgovčeva soproga, druga je učiteljica, eden

Dolgo ostati na soncu in hitro porjaveti?

Tedaj je potrebno ULTRA-OLJE NIVEA s pojačano močjo zaščite pred svetlobo. ULTRA-OLJE NIVEA upije opekline povzročujoče sončne žarke in propušta le tiste, ki porjave kožo.

sinov je železniški uradnik, drugi pa trgovec.

Ob svojem življenjskem jubileju je prosl. g. Možina številne čestitke od strani znancev in prijateljev, najbolj so pa zalegle one njegovih najožjih. K 80-letnici mu iskreno čestitamo tudi mi, želeč mu še veliko veselih in srečnih let v zdravju!

Viktor Perpar

V Štepanji vasi je v torek 1. t. m. umrl nagle, od srčne kapi povzročene smrti g. Viktor Perpar, krojaški mojster in posestnik, ki se je vneto in požrtvovalno udeleževal v nacionalnih in prosvetnih organizacijah. Iz vrst sodelavcev in prijateljev mu je prvič naslednji nekolog:

Ko bomo starejši bratje v Štepanji vasi spet stopili v vrsto k strumnim vajam in veselo korakali za sokolskim praporom, takrat Tebe ne bo. Najstrunnejši »Mirn« Te ne zdrami. Spokojen spiš med cvetjem, obraz zadobiva mirnejši izraz — končano je.

Odhašaj! Tvoje srce ni preneslo trdof današnjega življenja. Končano je, bratje. Ljubite Sokole, domovino in kralja, tako nam bi rekel, če bi mogel. Take bi bile Tvoje zadnje besede. Telovadimo, dajmo, dajmo, tako bi vzpodbujal. Kako vdan in vesel si prihajal v telovadnico, kako rad nastopal in s kakšnim veseljem in ponosom si nosil sokolski kroj! Bil si najboljši med nami. Vdan Sokolu z dušo in srcem, plemenit po značaju v pravem pomenu besede. Nikdar se nisi silil v ospredje. Nam vsem si bil vedno iskreno prijateljsko razpoložen in odkrit. Blag v odnosu do bratov in dostojen, nisi poznal ne maščevanja, ne sovraštva. Morali smo Te ljubiti in smo Te. Ne več, dragi brat Viktor, kako nam je ob slovesu. Ti ne več, kaj bi dali, da bi bil prihodnjo telovadno uro spet med nami, in drugo leto z nami nastopal. Ne več kaj si nam bil...

Odhašaj, zapuščaj nas žalujočih src. ob slovesu Ti pa kličemo naš poslednji: Zdravo!

Rudolf Žitnik v imenu starejših bratov.

★

Uprava Sokola v Štepanji vasi poziva vse člane in članice, da se v kroju in s praporom udeležijo pogreba br. Viktorja Perpara, ki bo v četrtek 3. t. m. ob pol 17. iz hiše žalosti, Hradeckega cesta št. 37.

Zadnja pot dveh zaslužnih mož

Celje, 1. avgusta.

V ponedeljek ob 16. se je zbrala pred domom umrlega učitelja v p. in posestnika g. Toma Graha na Dečkovi cesti v Celju množica pokojnikovih prijateljev in znancev, med njimi mnogo upokojenega in aktivnega učiteljstva ter zastopniki uradov in društev ter deputacija gasilske čete v Gašperju. Po cerkvenem obredu je krenil žalni sprevod na bližnje okoliško pokopališče. Ko je duhovščina opravila cerkveni obred na pokopališču, se je ob odprtem grobu poslovil od pokojnika v imenu upokojenega in aktivnega učiteljstva učitelj g. Franjo Roš, predsednik sreskega učiteljskega društva v Celju. V lepem govoru je orisal življenje in udeleževanje g. Graha na narodnem, vzgojnem in gospodarskem področju ter podčrtal pokojnikovo odločno narodno zavest in značajnost.

Ob 17.30 se je zbralo pred mrtvašnico na mestnem pokopališču mnogo prijateljev in znancev umrlega železniškega uradnika v p. in bivšega celjskega podžupana g. Draga Zabkarja, da spremijo pokojnega do njegovega poslednjega doma. Med cerkvenim obredom, ki ga je opravil v mrtvašnici prota g. Bulovan, je zapel moški zbor »Vigred«. Nato je krenil žalni sprevod do groba. V sprevodu so nosili poleg vencev pokojnikove rodbine in sorodnikov tudi lep venec Jugoslovanske nacionalne stranke z državno trobojnico ter vence Bratstva pravoslavnih Slovencev, Narodne strokovne zveze in mestne občine celjske. Pogreba so je udeležili tudi številna deputacija krajevne in sreske organizacije JNS ter lepo število zastopnikov raznih nacionalnih, strokovnih in kulturnih organizacij.

Nato je spregovoril ob odprtem grobu v imenu Jugoslovanske nacionalne stranke predsednik sreske organizacije JNS g. Ivan Prekoršek: »Stojimo ob grobu moža, ki ga je usoda mnogo prerano iztrgala iz naših vrst. Dragu Zabkarju življenje ni bilo posuto s cvetjem. Bil je mož borbe in dela, ki ni klonil pred najtežjimi zaprekami, bil je mož optimizma in vere v ideale, ki jih je bila njegova duša tako bogata. Drago Zabkar je bil pošten nasprotnik ter zvest tovariš in sodelavec, borec in značaj, ki ni bil nikomur na prodaj, pa naj je bilo življenje zanj še tako težko. Bil je Jugosloven po dejanju že takrat, ko je šele od daleč prihajala prva zarja naše svobode. V Celju je bil vedno med prvimi na dela in v borbi za nacionalne in socialne pravice. Nobeno delo mu ni bilo nikoli pretežko, pri njem ni bilo nikdar izgovora, da ne more. Stori je več nego je bila njegova dolžnost in sredi dela je težka bolezen končala njegovo aktivno in trdo življenje. Drago Zabkar, ko se v imenu Tvojih političnih prijateljev in sodelavcev v Jugoslovanski nacionalni stranki poslavljam od Tebe, sprejmi iskreno zahvalo za vse delo, ki si ga vžil z ljubeznijo, zvesto in požrtvovalno, z našo vročo željo, da bi Ti bil po težkem življenju in trdem trpljenju sladke pokoj v domači zemlji!«

V imenu Narodne strokovne zveze se je poslovil od pokojnika g. Viktor Fric ter poudaril uspešno delo g. Zabkarja za Narodno strokovno zvezo in njegove zasluge za narodno delavstvo. Pevci so zapeli »Oj, Dobrodošo«, ob zaključku pa je prota g. Bulovan v lepem govoru orisal življenje in nacionalno udeleževanje Draga Zabkarja v službi naroda.

Slavnost koroških borcev v Ljubnem

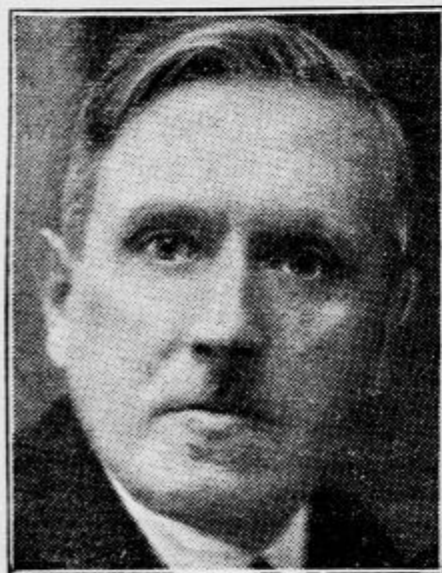
Požrtvovanje in junaštvo prostovoljnih borcev za našo zemljo terja zaslužen priznanje

Ljubno, 1. avgusta

V Ljubnem ob Savinji je bila v nedeljo proslava 20letnice koroških osvobodilnih bojev. Proslavo je priredila gornjegrajska krajevna organizacija Legije koroških borcev, ki ima svoj glavni kader članstva baš v Ljubnem in kjer se je nahajal v maju 1919 glavni stan celjskega prostovoljskega odreda »Celjske legije«. Ljubno je dalo sploh za naše osvobodilne boje v letih 1918 in 1919 sorazmerno največ borcev.

Vojnemu dobrovoljcu Dragotinu Martelancu v spomin

V soboto popoldne so pokopali na ljubljanskem pokopališču vojnega dobrovoljca Dragotina Martelanca, stavbenika, ki je bil doma iz Barkovelj pri Trstu in je umrl v starosti 51 let. Tovariši so mu priredili lep pogreb, prisrčne besede v slovo pa je izgovoril ob grobu vojni dobrovoljec prof. dr. Turk. Bil je sin odličnega stavbenika, narodnega delavca, občinskega svetovalca in deželnega poslanca za tržaško okolico, pokojnega Svetka Martelanca. Sestra mu je

znana naša narodna delavka, urednica »Ženskega sveta« v Ljubljani, gdč. Milka Martelancova.

Dragotin Martelanc je bil nacionalni revolucionar najčistejšega kova. Z vso svojo dušo je ljubil svobodo in pravico ter sovražil vsako nasilje. To ljubezen in sovraštvo je posvedočil s svojim življenjem in s svojimi deli. Komaj je kot avstrijski rezervni oficir prišel na bojišče proti slovenskim bratom Rusom, je že dezertiral in od takrat je imela pot njegovega življenja samo eno izhodišče: svoboda ali smrt. Kot jugoslovanski vojni dobrovoljec, ranjen in izmučen, je med umikom srbske vojske obelzel in življenje mu je rešil do takrat njemu neznan dobrovoljski tovariš, ki pa je Martelanca spoznal in vzljubil takrat, ko je v okolici Trsta delal pri podjetju njegovega očeta.

Dragotin Martelanc je iz vsega svojega srca doumeval povezanost borbe za nacionalne in socialne pravice. Tudi to je zgledno dokazoval ves čas svojega prekratkega življenja. Kratko rečeno: bil je človek, kakršnih nam je manjkalo včeraj, manjka nam jih danes — ne da nam tega zla usoda — da bi nam jih manjkalo tudi jutri. — tg.

Gospodarstvo

Letošnji pridelek pšenice po prvi uradni oceni za blizu 7% manjši od lanskega

Ministrstvo za kmetijstvo je objavilo podatke o prvi oceni letošnje žetve, ki jih je sestavilo na osnovi podatkov sreskih kmetijskih referentov. Kmetijski referenti so ob priliki mlake za vsak srez ugotovili povprečen pridelek na hektar. V kratkem bo ministrstvo za kmetijstvo objavilo drugo začasno oceno na podlagi podatkov, zbranih iz vseh občin, a končni podatki se bodo objavili, ko bodo urejeni. Prva začasna ocena (v milijonih metrskih stotov) je nastopna:

Banovine	Prva ocena	Končni pridelek v l. 1939.	Končni pridelek v l. 1938.
varbarska	2.60	2.26	
vrbaška	1.31	1.08	
dravska	0.74	0.74	
drinska	2.61	2.52	
dunavska	12.86	15.81	
zetska	0.68	0.54	
moravska	2.72	2.52	
primorska	0.45	0.36	
savska	4.21	4.39	
mp. mesta Beograda	0.06	0.08	

skupaj 28.23 30.30

Letos je bilo s pšenico posejano za okoli 74.000 hektarjev več zemlje kakor v lanskem letu. Iz gornjih podatkov je razvidno, da so prav žitorni kraji imeli letos slabšo žetev kakor lani, medtem ko se ostali, zlasti pasivni in hriboviti kraji, ponašajo letos z obilnejšo žetvijo. Še več, v varbarski, vrbaški, dravski, zetski in primorski banovini so imeli letos rekordno letino pšenice. Celotni pridelek pšenice v državi je po tej oceni za 6.7% manjši od lanskega.

Takšni rezultati žetve v letošnjem letu, ki je bilo za pšenico zelo deževno, so v glavnem posledica neenakega učinkovanja dežja. V ravnih žitornih krajih je preobilica dežja škodovala, medtem ko je v hribovitih svetu koristila.

Dobro namočeno na pol oprano!

Kaj želijo izvozniki sadja

Maribor, 1. avgusta.

V smislu sklepov na nedavnem sestanku organizacije sadnih izvoznikov dravske banovine v Mariboru, zastopnikov združenj trgovcev iz sadjarskih krajev dravske in savske banovine in producentov, so zborovalci sklenili predlagati Prizadu v zvezi z določbami okrožnice št. 1. z dne 15. julija nastopne spremembe, ki jih je sporočil vodstvo Združenja sadnih izvoznikov Prizadu:

Glede sporov, ki so nastali v prejšnji izvojni sezoni, ugotavljamo, da so v okrožnici navedeni pogoji, po katerih se morajo ravnati prodajne cene, nejasni ter da izpostavljajo izvoznike kakor v lanskem letu nevarnosti glob in izgube premije. Zaradi jasnosti naj se ta določba dopolni v tem smislu, da služi v dokaz prispejati na nemško carinarniško področje potrdilo železnice, da je pošiljatelj mejo prekočarila, ne pa, da se zahteva, da je bilo blago v terminu tudi ocarinjeno. Tudi naj se zaradi prečestih ovir in zakasnitev, ki nastajajo pri odpremi in transportu blaga brez izvoznikove krivde, oprosti izvoznik vsake kazni, če se ugotovi, da je bilo predano blago železnici v času, v katerem je izvoznik mogel računati s tem, da bo blago ob določenem terminu prekoračilo mejo.

Nadalje je nujno potrebno, da se prodajni pogoji predpiše enotno. V tem ozi-

ru prosijo sadni izvozniki, da se z novo okrožnico naroči vsem izvoznikom, naj prodajajo svoje blago brutto za netto, kakor določajo to tudi predpisi nemških oblasti. Tej zahtevi je treba ugoditi zlasti zaradi tega, ker se prav pri teži lahko dogajajo nerednosti in dovoljujejo prepovedani popusti.

Točka 5 omenjene okrožnice pa onemogoča izvozniku, da bi zadostil predpisom, ker ni na razpolago na vseh nakladalnih postajah mostnih tehtnic in ker se na drugi strani na postajah, kjer so mostne tehtnice, železnici že predano blago ne sme več razkladati niti dokladati, četudi gre za primer predpisom neustrežajoče teže. Zaradi tega je nujno potrebno, da se takšni primeri, ki jih ni zakrivil izvoznik, ne kvalificirajo kot prekrški. V vsakem primeru pa naj se dovoli toleranca za 2% več ali manj, kakor je to tudi določeno v običajnih trgovskih uzancah.

Po navodilih okrožnice izgubi izvoznik, ki krši katerekoli od splošnih določitev ali pa tudi katerekoli specialni pogoj, ki ga predpiše Prizad, pravico na vse izvozne premije. Zaradi tega predlagajo sadni izvozniki, da izgubi izvoznik pravico do premije samo za dotični vagon, ki ni bil v smislu predpisov odpremljen in prodan. Izključitev pravice za izvoz v primeru kateregakoli prekrška pa naj se izreče šele po pravični in objektivni ugotovitvi dejanskega stanja po izreku razsodišča.

Gospodarske vesti

Jugoslavija ni dobila blagovnega posojila v Angliji. Iz Beograda poročajo. Zadnje dni so nekateri evropski listi prinesli vest, da je Jugoslavija dobila v Angliji blagovno posojilo v znesku 3 do 4 milijonov funtov sterlingov. Po isti vesti naj bi ta znesek spadal v okvir 60 milijonov funtov sterlingov, katere je Anglija rezervirala za izvozne kredite v politične svrhe. Na odločilnih mestih izjavljajo, kakor poroča »Jugoslovenski kurir«, da je ta vest brez osnove. Jugoslavija ne išče kreditov, ki bi pomenili spremembo njene dozdajšnje zunanje politike. Razen tega Jugoslavija ne more in ne želi sprejeti blagovnega posojila, katerega odplačevanje ne bi bilo zajamčeno od posojilodajalca s tem, da bi ta jemal blago od Jugoslavije. Jugoslavija bi bila pripravljena sprejeti blagovne kredite samo na osnovi blaga za blago. Omejena vest v raznih tujih listih je, kakor izvaja »Jugoslovenski kurir«, verjetno posledica neinformiranosti. Nam se namreč ponujajo blagovni krediti le za tiste potrebščine, ki so že navedene v finančnem zakoniku za leto 1939-40. To so potrebščine za naše železnice, rečni promet, silose, gradbo tvornic celuloze, gradnjo novih železnic in pristanišč, melioracijska dela in podobno. Velik del teh ponudb je bil že odklonjen kot neustrezen.

Naša država uvaža letno za preko tri milijone dinarjev kos in srpov. Kljub temu, da imamo domačo industrijo srpov in kos, še zmerom uvažamo te predmete. O tem nam pričajo podatki naše trgovine s tujino za leto 1938. Tako smo lani uvozili 63.493 kg kosov v vrednosti 3.04 milijona dinov in 6403 kg srpov v vrednosti 0.15 milijona dinov. Največ smo teh predmetov uvozili iz Avstrije in Češkoslovaške. Zanimljivo je pri tem, da smo lani tudi izvažali kose in srpe. Skupna teža tega izvoza je znašala le 2138 kg, a vrednost okoli 164.000 din. Izvozili smo kose in srpe v glavnem v Poljsko, Rumunijo in Italijo. Letos pa nam je izvoz kosov in srpov trenutno onemogočen zaradi tamošnjega kontingentskega režima. Zato se naši industrijski proizvajalci, da bi svoje kose in srpe razporedili v Turčijo in Rumunijo. Uvoz tega blaga je vsekakor nepotreben, ker ima naša industrija možnost, da teh kmetijskih potrebščin producira sama dovolj za vso državo in še za izvoz.

Uredba o gospodarskih svetovalcih. Na predlog ministra za trgovino in industrijo je ministrski svet podpisal uredbo o gospodarskih svetovalcih. Ta poklic lahko opravlja samo oseba, ki ima diplomsko ekonomsko visoke šole in katere je praktično delovala v službi gospodarskega značaja najmanj pet let ter izpolnjuje tudi druge pogoje splošnega značaja za izvrševanje tega poklica. Naloga gospodarskega svetovalca bo ta, da s svojim znanjem in delom pomaga v gospodarskih vprašanjih posameznikom in pravnim osebam, da daje v teh vprašanjih svoje strokovno mnenje

sprejema do 12. t. m. ponudbe za dobavo raznega železarskega materiala. Artiljerijskotehnični zavod mornarice v Lepetanah sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo raznih svedrov, glodal, škripcev, klešč, nožev, kladiv in drugega orodja, ščetk za čiščenje in zaščitnih nasločkov. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo kompletne strojne naprave za hlajenje. Uprava vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo dinamske žice raznih dimenzij in do 29. t. m. za dobavo 5.000 hrastovih pragov. Gradbeni oddelki direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. t. m. ponudbe za dobavo klinastega železa. Pomorska zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 13. t. m. ponudbe za dobavo raznega orodja, strojev, meril in dr. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo strojev za pletenje letnih in zimskih mornariških maj, šivalnih strojev in strojev za pletenje nogavic.

Dobave. Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 3. avgusta ponudbe za dobavo tropnih razstavljajev, zobalce iz surove kože, do 10. avgusta za dobavo elektromotorjev in raznega elektrotehničnega materiala, do 17. avgusta pa za dobavo stropnih in zidnih svetilk. Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 11. avgusta ponudbe za dobavo tovornega avtomobila za državni rudnik v Kaknju. Artiljerijskotehnični zavod mornarice Lepetane sprejema do 11. avgusta ponudbe za dobavo podzemeljskega kabla.

Licitacije. Dne 3. t. m. bo pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za napravo skladišča v Velikih Blokah in 17. t. m. za instalacijo električne napeljave v Ribnici. Vršile se bodo naslednje licitacije za dobavo ovske za potrebe vojske: 9. t. m. v intendaturi v Zagrebu, 12. t. m. v Ljubljani, 16. t. m. v Osijeku in 12. t. m. v Banji Luki. Ustne licitacije za dobavo mesa za potrebe vojaštva bodo: 14. t. m. v Celju in Škofji Loki, 16. t. m. v Murski Soboti, Ljubljani in Slovenski Bistrici, 18. t. m. v Dolnji Lendavi, Mariboru, Ribnici in Bohinjski Beli, 21. t. m. v Ptuj, Novem mestu, Moštrani in Železnikih. Dne 14. t. m. bo pri komandi pomorskega arzenala v Tivtu licitacija za dobavo lanene, impregnirane in konopljene jadrenine ter raznega platna, 23. t. m. tekočine in paste za čiščenje kovin in masti za parkete, 25. t. m. samotne opeke in samotnega prahu. Vojno sanitetski zavod v Zemunu bo imel 31. t. m. in 1. septembra licitacije za dobavo večje množine američanskega platna. Pri upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu bo 26. t. m. licitacija za dobavo jesenovih talp, hrastovih gred in talp in bukovih desk, 29. t. m. večje količine vijakov za les, 31. t. m. raznih zakovic in 1. septembra bruslinih kamnov. Predmetni oglasi so v Zbornici za TOI v Ljubljani na vpogled.

Borze

1. avgusta.

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški kiliroški čeki nespremenjeno 14.30. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 32.50, v Beogradu pa so se iskali po 31.75. Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila vojna škoda čvrstjeja in se je zaključevala po 468-470. Zaključek je bil tudi v 8% Blairu po 101.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaj: London 205.93-209.13, Pariz 116.28-118.58, New York 4381.75-4441.75, Zeneva 995-1005, Milan 231.45-234.55, Praga 151-152, Amsterdam 233.50-237.50, Berlin 1769.12-1786.88, Bruselj 747-759. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40-259.60, Pariz 144.84-147.14, New York 5459.77 do 5519.77, Zeneva 1238.14-1248.14, Amsterdam 2906.72-2944.72, Bruselj 930.08 do 942.08.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.74375, London 20.7525, New York 443.375, Bruselj 75.30, Milan 23.30, Amsterdam 235.37, Berlin 177.80, Stockholm 106.9250, Oslo 104.30, København 92.65, Sofija 5.40, Praga 15.1750, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote. Vojna škoda 466-468, 4% severne agrarne 59.50 do 60.50, 4% agrarne 61.50-62.50, 6% dalm. agrarne 83.50-84, 6% beguške 86.75 do 87.50, 7% stabiliz. 100.50 bl., 7% investicijsko 100-101, 7% Seligman 101 bl., 7% Blair 94.50 bl., 8% Blair 100.75-101; delnice: PAB 210 den., Narodna banka 7550 den., Gutman 40-49, Ščerača Osijek 20 den., Osješka livarna 150-162, Trbovlje 172-175, Jadranska 320-350.

Beograd. Vojna škoda 467-467.50, 4% severne agrarne 59.50-60 (59.75), 4% agrarne 62-62.75, 6% dalm. agrarne 83.75 do 84.25 (84), 6% beguške 87.25-87.35 (87.35), 7% stabiliz. 101 den., 7% invest. 100.75 den. (101.25), 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 93.75-94.50 (94), 8% Blair 100.50 den., PAB 210 den., (drobni kos), Narodna banka 7550 bl.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Novosaška blagovna borza (1. avgusta). Tendence nelazpne. Pšenica: stara (78/79 kg); baška, sremska slavonska 147 -149; južnoban. 146-149 Rž: baška nova 127-129, Jermen: baški, sremski 64/65 kg 140-142.50. Oves: baški, sremski novi 124.50-125. Koruza: baška inn pariteta Indija 116-118. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 232.50-242.50, »2« 212.50-222.50, »5« 192.50-202.50, »6« 172.50 do 182.50, »7« 147.50-157.50, »8« 117.50 do 122.50. Fižol: baški, sremski beli, brez vreč. novi 240-242.50. Otrubi: baški, v jutastih vrečah 106-108; sremski v jutastih vrečah 103-105; v banatski, v jutastih vrečah 100-102.

+ Chicago (1. avgusta). Začetni tečaj: pšenica: za maj 66.6250, za sept. 65.75; tritikale: za sept. 42.75.

+ Winnipeg (1. avgusta). Začetni tečaj: pšenica: za julij 58, za okt. 53, za dec. 54.75.

Ogenj v tovrnem vlaklu

Maribor, 1. avgusta

Na železniški progi v bližini Bohove pri Hočah je nastal daleč malo pred 2. uro na tovrnem vlaklu, ki vozi iz Zagreba v Maribor, nevaren požar, ki bi bil skoraj usoden za ves tovrni vlak. V vagonu tik za lokomotivo je bil šotor. Razine druge priprave in motocikla dveh znanih motociklističnih akrobatov, ki nastopata vsako leto

na Mariborskem tednu. Akrobata sta zadnji čas izvajala svoj program v Varaždinu, zdaj pa sta bila namenjena v Maribor. Po nesrečnem naključju pa so iskre iz lokomotive vznemirile ogenj, ki je zajel zelo vnetljive predmete v prvem vagonu, zlasti pa z oljem namazani motorni kolesi. V trenutku je bil ves vagon v plamenih. Strojovodja je takoj ustavil vlak, železniški uslužbenci pa so nemudoma odklopili ostale v-

Ob 30 letnici Sokola Ljubljana-Vič

V soboto zvečer bo baklada, v nedeljo razvitje dečjega prapora in nastop vojske in sokolstva

Vič, 1. avgusta.

Samo še nekaj dni nas loči od sokolskega slavlja, ko bo marljivi viški Sokol na manifestativen način proslavil 30-letnico svojega obstoja. Vse priprave so v polnem razmahu, v sokolskem domu je vsak večer kakor v panju. V telovadnici se marljivo pripravljajo telovadni oddelki, odseki pa se vestno in marljivo pripravljajo, da bo organizacija brezhibna in da bodo vsi posnetiki prireditve povsem zadovoljni.

Proslava se bo pričela v soboto 5. t. m. ob 20.30 z baklado po viških ulicah in s podoknic kumici dečjega prapora sestri Slavi Benčanovi v Rožni dolini. Baklade se morajo udeležiti vsi društveni pripadniki v kroju, oz. kdor nima kroja v meščanski obleki z znakom. Zbor ob 20. na vrtu sokolskega doma. Po bakladi bo pietetna spominna svečanost pred spomenikom nepozabnega prvega Sokola Viteškega kralja Aleksandra I. Učinitelja. V izmenskem teku bodo tekači s plamenicami prihiteli od kresa na Drenikovem vrhu in zažgali pred spomenikom žaro, vsi udeleženci baklade pa bodo prižgali okrog spomenika svečice. Vabimo gg. hišne posestnike v bivši viški občini, da razbesijo državne zastave in razsvetlijo okna.

V nedeljo, 6. t. m. bo glavni slavnostni dan, ki ga bo še povečala naša hrabra vojska. V znak priznanja za nesebično sokolsko delo in veliko vzgojno nalogo, ki jo že tridesetletje izvršuje viški Sokol, je minister vojske in mornarice odobril, da na-

stoji pri popoldanski javni telovadbi na telovadišču v Tivoliju tudi četa 1. planinskega bataljona iz Ljubljane. To visoko odlikovanje našega Sokola nam je najboljši dokaz, da naša vojska ceni sokolsko delo. Vojski bodo nastopili z novimi vajami s puškami v polni bojni opremi. Sprejem naše hrabre vojske bo v nedeljo ob 15. pred sokolskim domom na Viču.

V spomin na 30-letni jubilej bomo poklonili svoji deči dečji prapor, ki naj jo spominja na pomemben dogodek. Praporček je iz teže svile, na eni strani je sokolje gnezdo — pet slovanskih sokolov, druga stran pa je naša ponosna državna trobojnica. Razvitje prapora bo ob 15.30 pred sokolskim domom, nakar bo ob 16. krenila povorka vojske in sokolstva skozi Rožno dolino in po glavnih mestnih ulicah na telovadišče Ljubljanskega Sokola. Ob 17. bo telovadni nastop vojske in vseh telovadnih oddelkov. Pri nastopu bodo po sklepu meddruštvenega odbora sodelovala vsa ljubljanska sokolska društva.

Vse brate in sestre, ki nč bodo zaposleni v nedeljo dopoldne pri pripravah, pa prosimo, da se pridružijo društveni deputaciji, ki se bo ob 11. poklonila na viškem pokopališču spominu umrlih bratov in sester. Društvo bo položilo venec, pevski zbor pa bo zapel žalostinko.

Iz navedenega je razvidno, da bomo jubilej proslavili nadvse dostojno. Sokolstvo in narodno javnost vabimo k obilnemu posetu!

Sokolski praznik pod Krimom

Preserje, 1. avgusta

Ob najlepšem vremenu je imelo marljivo sokolsko društvo Preserje pri Ljubljani v nedeljo svoj vsakoletni nastop, ki je pokazal, da tamošnje prebivalstvo ceni uspešno delovanje Sokola. Letošnji telovadni nastop ni bil v Preserju, marveč na senčnem vrtu br. Kavčnika v Podpečih tik zele Ljubljane. Vabilo društva so se odzvali Sokoli in lepejši številu, ki so prihiteli v kroju in s prapori s Planine, Vrhnike, Borovnice, z Viča, Brezovice, Notranjih gor, mnogo pa je bilo gostov tudi iz Ljubljane. Po prihodni obeh popoldanskih vlakov je krenila s postaje lepa povorka z godbo Sokola I Tabor na čelu, za naraščajskim praporom s Planine in člankami prapora s Planine in Preserja pa so se vrstile sokolske vrste v kroju in meščanski obleki z znakom. Vseh udeležencev je bilo okrog 300. Povorka je občinstvo navdušeno pozdravljala iz s mnogih oken v Podpečih se vsulo cvetje. Tudi so strel iz toplicev pozdravljali sokolske vrste. Po prihodni na telovadišče je bil kratek odmor, potem pa se je pričela ob 15. javna telovadba, katere se je udeležilo nad 600 oseb, vsekakor lepo število za ta mali kraj. Župno upravo je zastopal br. Pavle Borštnik, navzočini pa so bili tudi oficirji in vojski z Vrhnike.

Ob zvokih koračnice so prišli na telovadišče, ki je bilo premapno, vsi telovadni oddelki, da izkažejo čast državnih zastavi. Po tej svečanosti so se razvrtile podne točke sporeda. S prostimi vajami sta nastopili oboja deca, žal da se vaje niso zlasti moški deci posrečile. V bodoče morajo biti pred vsakim nastopom skušnje. Prav

dobro sta nastopila ženski naraščaj (28) in moški naraščaj (14) s saveznimi prostimi vajami. Pri orodni telovadbi so nastopili člani na drugo in bradli, vrsta viškega moškega naraščaja na drugo. Vsem so priradili gledalci tople ovacije. Prav lepo so zatem uspele proste vaje članic (18) in članov (24). Dokaj uspel telovadni nastop so zaključile viške naraščajnice (6) z vajami na dvojniški bradli. Vre naraščajnice so izvedle po eno vajo prav dobro in dovršeno ter so bile deležne velike pohvale občinstva. Po končanem telovadnem sporedu so prišli spet na telovadišče vsi telovadni oddelki k snemanju državne zastave, ki je bila spuščena med petjem himne »Hej Slovani«. Sokolstvo in občinstvo je navdušeno potovalo. Vsi so zatem zapeli »Le naprej brez miru...«, ki jo je potovalo tudi kmečko prebivalstvo, nakar je bil nastop zaključen. Po telovadbi je bila prijetna zabava med igranjem godbe Skojarja I, ki je pod taktirko br. Verija Svaigaja spremljala tudi vse telovadne oddelke. Ko se je zvečerilo, so zagorele na plesišču na Ljubljanski lučki. Z zadnjimi večernimi vlaki so se gostje odpeljali domov, zadovoljni, da so preživeli nekaj ur med vrtilmi Sokoli in prebivalci pod Krimom. Nastop je dosegel lep moralen, in upajmo, tudi gmeten uspeh. Podkriškim Sokolom pa ključem: Krepko naprej po začetni poti!

—zt.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sportni dan v Trbovljah

Preteklo nedeljo je v okviru tega slavlja jeseniško Bratstvo izgubilo tekmo proti Amaterju

SK Amater je v nedeljo priredil lepo uspešni sportni dan z lahkoatletskim mitingom in nogometnimi tekmami. Dopoldnanskega atletskega mitinga so se udeležili atleti iz Ljubljane, Litije, Celja in Trbovlj ter izvedli tek seniorev in juniorjev na 100 m, tek seniorev na 1500 in 5000 m, met diska seniorev in juniorjev, skok v daljino seniorev in juniorjev. Pri tekmah so se plasirali: senijori: tek 100 m Horjak Franc (SK Celje) 11.6, Kosec Miloš (Litija) 11.6; juniorji: Vrhovec Miloš (Litija) 12.1, Kofak Ivo (Amater) 13; met diska: senijori: Kosec Miloš (Prim.) 34.25 m, Horjak Franc (C.) 23.46 m; juniorji: Končan Miloš (Lit.) 32.43, Vaneli Karol (Am.) 22.35; skok v daljino: senijori: Kosec Miloš (Prim.) 6.21, Horjak Franc (C.) 6.14; juniorji: Končan Miloš (Lit.) 5.66, Vrhovec Lojze (Lit.) 5.61; tek na 1500 m: senijori: Kien Lado (Prim.) 4:30.8, Bec Franc (Am.) 5:10; tek na 5000 m: senijori: Kien Lado (Am.) 16:57.2, Kien Lado (Prim.) 17:18, Koritnik Poide (Am.) 17:40.

Amater : Bratstvo 6 : 1

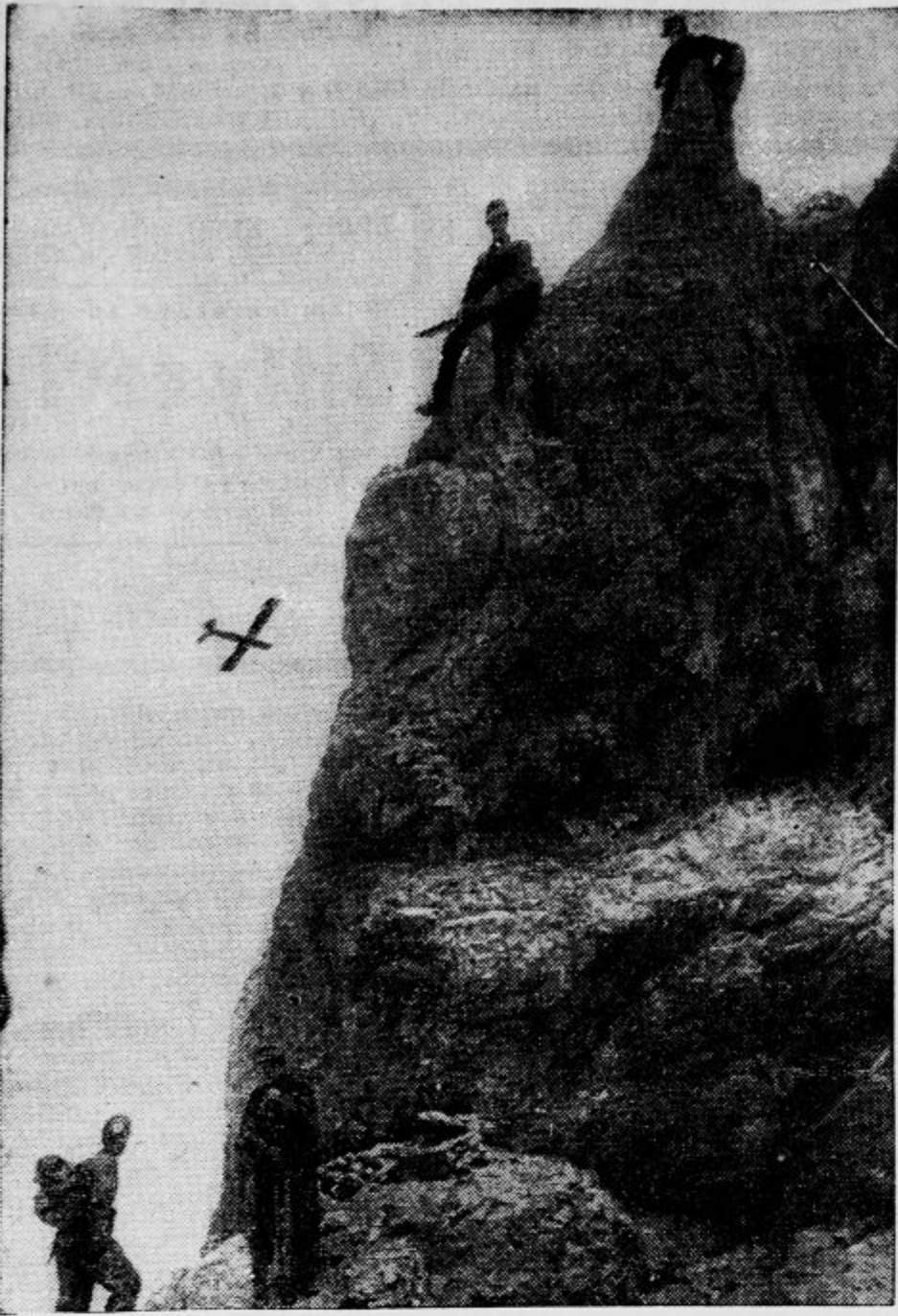
Popoldne je bila prijateljska tekma med SK Amaterjem in SK Bratstvom z Jesenic, ki se je končala z rezultatom 6:1 (3:1) za Amaterja. Dolgo pričakovani revanšni tekmaji z Jesenicami je prisostvovalo do 500 gledalcev ob krasnem vremenu. Prvak ljubljanske skupine SK Bratstvo je nastopil kompletan razen Črnoborega in Trifunovića ter je v njegovem moštvu kot prvo svojo igro odigral bivši ligaš Janežič na mestu srednjega napadalca. SK Bratstvo je prišlo na igrišče v zavesti, da bo svojim zmagam nad najboljšimi nasprotniki priključilo še zmago nad tretjeplasiranim klubom v celjski skupini. Pričakovalo se je, da bodo nastopili igralci velikega formata, ki bodo potrdili uspeh gorejskega nogometa in s tem sloves svojega kluba. Zdi se, da so nedavne zmage nad SK Željeznikarjem iz Maribora dale igralcem samozavest, da so nepremagljivi v tekmah z manjvrednim klubom. Tako podcenjevanje nasprotnika se je v nedeljo maščevalo! Vsi igralci Bratstva so z redkimi izjemami igrali precej komodno, bili vedno za korak prekratki ter se niso nikdar pravilno plasirali. Njihov vratar je sicer branil, kar je mogel,

vendar bi bil pri malo več pazljivosti lahko ubranil tretji in peti gol. Srednja vrsta, v kateri je bilo na trenutke videti Zavrla, je bila lahko premagljiva. V napadu se je tu pa tam potrudil Janežič, ki pa za svoje soigralce ni imel razumevanja. V celoti moštvo ni pokazalo onega, kar se je pričakovalo.

SK Amater je zadnji čas precej uredil svoje moštvo ter v nedeljo odigral eno najboljših tekem v letošnji sezoni. Kljub temu, da je nastopil z dvema rezervama, si je v voljo in elanom priboril zasluženo zmago. Vsi od prvega do zadnjega zaslužijo pohvalo, posebej moramo še omeniti vratarja Plaznika, ki je držal tudi ostro streljano enajstmetrovko. V tehničnem pogledu domači niso zaostajali za nasprotnikom. Prekašali so goste zlasti v gibkosti igre, elanu in tudi v fair igri. Tekma je razen dveh neljubih incidentov, ki ne gredo na račun domačih, potekla v redu, k čemu je gotovo pripomogel odlični sodnik g. Spat in disciplinirana publika. — V predtekmi je Dask premagal rez. Amaterja s 4:3, juniorji Amaterja pa rez. Retja s 5:3. Ob tej priliki bomo poudarjeno, da bo z oblastvene strani vendar treba že enkrat misliti na izgraditev posebnega sportnega stadiona, ki bo ustrezal današnjim potrebam sportnih disciplin, ki se, med njimi zlasti nogomet, vedno bolj razvijajo v Trbovljah. Kot čujemo, bo SK Amater moral v gledanem času napustiti sedanje igrišče, ostali nogometni klubi pa so tudi ostali brez sportnega prostora, odkar je občina vzela zemljišče za pokopališčem za lastne svrhe. Ideja, da se za igrišče pridobi Kobacova njiva, je nepravilna iz raznih tehničnih ozirih, prostor je pa tudi preveč odročen in slednjič igrišče tudi ne spada v sredino trga! Kadar se bo pričel izvajati v podrobnosti občinski regulacijski načrt, naj se čim prej potem uresniči tudi zamisel o sportnem stadionu, ki bi, kakor smo informirani, imel biti postavljen na zemljišču onstran Zemljanove in Krasnikove hiše.

Prisvajamo še, da bodo 6. t. m. o priključitvi 40-letnice Jugoslovenske rudarske zveze v Trbovljah tekma za pokal med SK Retjem, Daskom, Amaterjem in SK Olimpijo kot gostom. Pokal je za to priliko daroval predsednik občine g. Jakob Klenovšek.

Nobena strmina ni nedostopna

V bavorskih Alpah so gorski vodniki v bližini Berchtesgadena preplezali visok hrib s neopiknimi stenami, ki je veljal do danes za nepremagljiv. Slika nam kaže plezalice pri težavnem delu, fotografirane iz letala

Kačji strup kot zdravilo

Zanimivi poskusi za zdravljenje epilepsije

Uporaba kačjega strupa kot zdravilo ni nič novega, že pred desetletji so ga preizkušali in priporočali resni zdravniki za vsakovrstne bolezni in bolečine. Kot zdravilo za rak je sicer odpovedal, ker ni pokazal neposrednega vpliva na rast rakastih oteklina, vendar pa poudarjajo vsi raziskovalci, ki delajo v tej smeri, da zelo blagi bolečine. Pogostoma zadostuje ena sama injekcija strupa naočark, da se bolnik za osem do deset dni osvobodi bolečin, ne da bi se pri tem pokazali kakšni drugi nezaželjeni pojavi, n. pr. odpor proti jedi ali na. gnjenje do uživanja strupa, kakor se to dogaja n. pr. pri morfiju.

Nadaljnji poskusi so pokazali, da se strup evropskih modrasov v primernih majhnih količinah lahko še uspešneje uporablja v tej smeri nego strup naočark. Uporabljajo ga danes z uspehom tudi za druge bolezni, n. pr. pri nevralgijah, tiganju, naduhi itd.

V zadnjem času pa so kačji strup poskusili proti padavici. Že pred tridesetimi

leti so pri nekem epileptiku iz Teksasa ugotovili, da ni imel nobenih napadov boleznih več, ko ga je nekoč pčila kača klopotča. Dr. Spangler iz New Yorka je tedaj začel obravnavati epileptike s strupom klopotčar in je o tem 1912. obširneje poročal. Potem pa je njegova metoda zapadla pozabljenju in jo je šele južnoafriški zdravnik dr. Simons začel spet uporabljati. Preizkušal je strup drugih kač. Po mnogih poskusih je prišel do prepričanja, da vsebujejo kačji strupi različne snovi, ki vplivajo na epileptične napade tako, kakor ni so vplivali doslej nobeni drugi pripomočki. Dr. Simons poroča, da je pri poskusih z več sto epileptiki imel neuspeh samo v 4.4 odstotka vseh primerov.

Treba je seveda še mnogo poskusov, da bodo dognali, ali niso Simonsova pričakovanja preoptimistična. Postopek je preveč preprost, da bi drugi zdravniki ne imeli malo nezaupanja do njega. Simons uporablja kačji strup, ki ga danes tovarniško »pridelujejo« v podobni injekciji, in sicer vbrizgava pacientom spočetka pod kožo enkrat na teden komaj odloške miligrame tega strupa. Pozneje naraste količina strupa na 1 do 2 mg, in sicer le v primeru, če je pacient prenesel prve injekcije brez hudih posledic. Težjih reakcij sploh ne sme biti in jih dr. Simons doslej tudi ni imel. Majhna vnetja na mestih, kjer je izvršil injekcijo, se včasih pojavijo, pa so brez pomena. V štiri in dvajsetih urah izginejo. Napadi padavice se v začetku zdravljenja sicer malo pomnožijo, kmalu pa do. be lažje oblike. Celotno zdravljenje traja običajno pol leta, tako da je treba nekaj potrpljenja tako s pacientove, kakor tudi s zdravniške strani.

Plemenite klobase

Ostank angleške kraljeve dvojice v Ameriki, pri čemer sta suverena v splošno zadovoljstvo pokusila tudi ameriško »narodno jed«, tople klobasice, »hot dogs«, je dal neki tovarni teh klobasic priložnost za nenavadno reklamno idejo. Poslala je namreč na kralja Jurija VI. prošnjo, da bi smela klobasice označiti s plemenitaškim naslovom »Sir«. Kot precedenčni primer navaja tovarna, da je svoječasno tudi kralj Jakob I. dvignil rožbeaf v »plemiški stan«. Njegov služabnik mu je moral to njegovo najljubšo jed naznanjati vedno kot »Sir Rožbeaf«.

Družina, ki ne bo kmalu izumrla

60-letni Harry Fiefield in njegova 41-letna žena sta bila te dni gosta newyorške svetovne razstave. To čast sta si zaslužila s tem, da se ponasata kot starša šestih dvojic dvojčkov, ki jih vidimo tukaj z njima na ploščadi velikega restorana na razstavišču. 12 otrok istih staršev, pa samih dvojčkov, to je tudi za takšno razstavo senzacija in atrakcija, ki je ni zametavati

Suša v Ameriki

Suša, ki vlada že več nego mesec dni v državah New York, New Jersey, Pensilvanija in v državah Nove Anglije, je zahtevala doslej pet smrtnih žrtev, kar je v primeri z drugimi leti malo. Tem večja pa je gnojna škoda. Lahni dež v zadnjih dneh je prinesel le malo izboljšave. Menijo, da je ta suša najhujša, kar jih je kdaj v Ameriki bilo. Strokovnjaki iz poljedelskega ministrstva cenijo škodo v devetih prizadetih državah na mnogo tucatov milijonov. V državah New York in New Jersey je uničena polovica krompirjeve letine, v državi New York je bilo uničenih milijon ton sena, kar je povzročilo porast cen za mleko. Stotine malih farm v vzhodnih državah so uničene, v mestu New York je začelo primanjkovati zelenjave. Posledica trdovratne suše so tudi neštevilni gozdni požari, ki jim šele sedaj pričakujejo konca, kar suši sploh, kajti temperatura je začela na vzhodu Zedinjenih držav počasi padati.

Ogromen kit v Skageraku

Švedski listi poročajo kot o edinstvenem dogodku v zgodovini ribolova, da so švedski kitolovci, ki so se vozili iz Gottenburga proti polarnemu morju v Skagerraku zagledali velikanskega kita in ga po dramatičnem lovu s harpuno iz posebnega topa zadeli v srce in ga ubili. Med lovom je orjak s svojim repom prekrucnil čoln, v katerem je bilo pet mornarjev in le s težavo so jih rešili. Kit je meril v dolžino nad 20 m, tehtal je 8000 kg in je dal 3000 kg mesa, najboljša hrana za srebrne lisice, 2500 kg slanine in 4000 litrov olja. Razen tega je dal 600 kosov ribje kosti, med katerimi so nekateri merili v dolžino pet metrov.

Prisilni pristanek ministra za zračno plovbo

Angleški minister za zračno plovbo Kingsley Wood je te dni za eno popoldne izginil. Aparat, s katerim je potoval na Severno Irsko, se je moral zavoljo greda vremena nad Irskim morjem vrniti in več ur ni bilo nobene vesti o njem. Šele proti večeru je prispela vest, da je moral letalo v lancasterski grofiji prisilno pristati. Ministru samemu se pri tem ni nič zgodilo, nekateri drugi sopotniki pa so bili lažje ranjeni.

Novi angleški bojni čolni

Iz Londona poročajo, da so pred Southamptonom preizkusili te dni bojni motor. Ni čoln novega tipa in da je preizkušnje zelo dobro prešlo. Čoln je dosegel brzino 46 vozlov ali nad 85 km na uro.

Francija v borbi

za Sinji trak

Novi francoski prekomornik »Pasteur« se je pravkar odpravil na prve poskusne vožnje. Brzina parnika, ki odrija 30.000 ton in ki meri v dolžino 212 m, so izračunali na 25 vozlov. V Franciji so zato trdno prepričani, da bo prekomornik že na prvem potovanju v Južno Ameriko v septembru letošnjega leta prekosil brzino vseh modernih prekomornikov in si priboril »sinji trak oceana«.

Ženska na županskem stolu v Dublinu

Irska prestolnica ima letos žensko za župana, in sicer go. Tom Clarkeovo, vdovo po borcu za irsko samostojnost, ki so ga l. 1916 ustrelili. Ga. Clarkeova je prepričana republikanka. Te dni je dala odstraniti iz mestne hiše sliko, ki predstavlja kraljico Viktorijo kot deklico. Takšnih »simbolov britske monarhije« dublinska županja ne mara. Doslej se je tudi vedno branila nastopiti ob slavnostnih prilikah v običajni uradni obleki, češ da gre za ostanek angleškega časa.

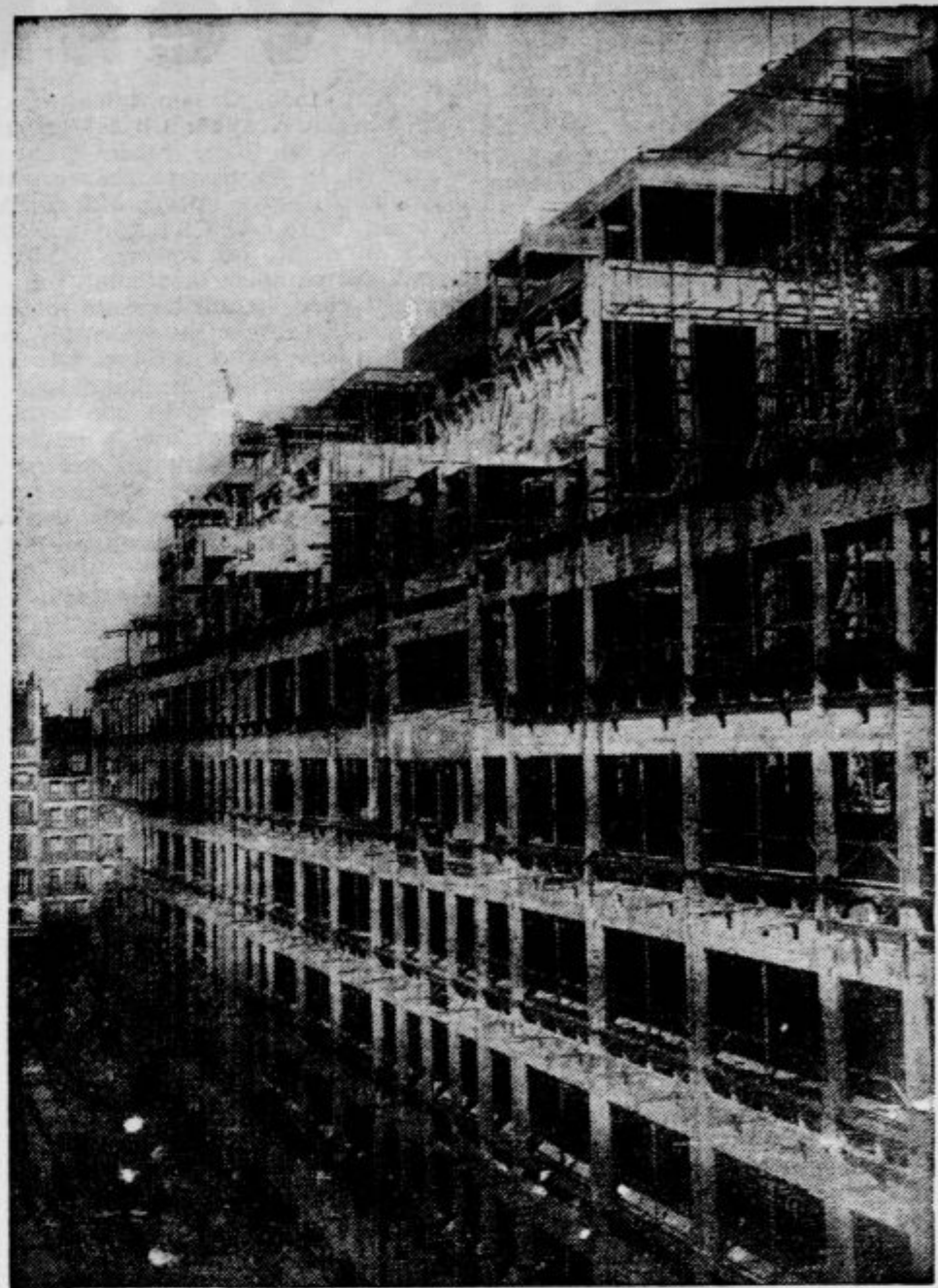
Slaniki kot — ptičje strašilo

Zanimiv način, da si obvarujemo svoje črešnje, si je izmislil neki berlinski sadjar. V njegovem sadovnjaku, ki daje priznani dober sad, je videti na nekem drevesu obešene — slanike. Po njegovem zatrdilu imajo vrabci poseben odpor proti nasoljenim slanikom in njih duh jih odvrača, da se ne lotijo črešenj. Res je to, da se v njegovem sadovnjaku, od kar visijo tam slaniki, ni so več pokazali vrabci.

Kolo z radiom

Zadnja novost v področju koles je prišla sedaj na trg v Clevelandu. Kolo ne tehta samo manj nego 35 funtov, tako da ga je mogoče nositi pod pazduho, temveč prekaša po hitrosti vse druge znamke in ima na zadnjem blatniku pritrjen — dežnik, spredaj na krmilu pa radijski aparat...

Novo poslopje pariške medicinske fakultete

Pariško medicinsko fakulteto bodo spravili v novo ogromno poslopje, ki stoji na vogalu ulice Jacob in ulice Saints-Peres in je že skoraj dograjeno

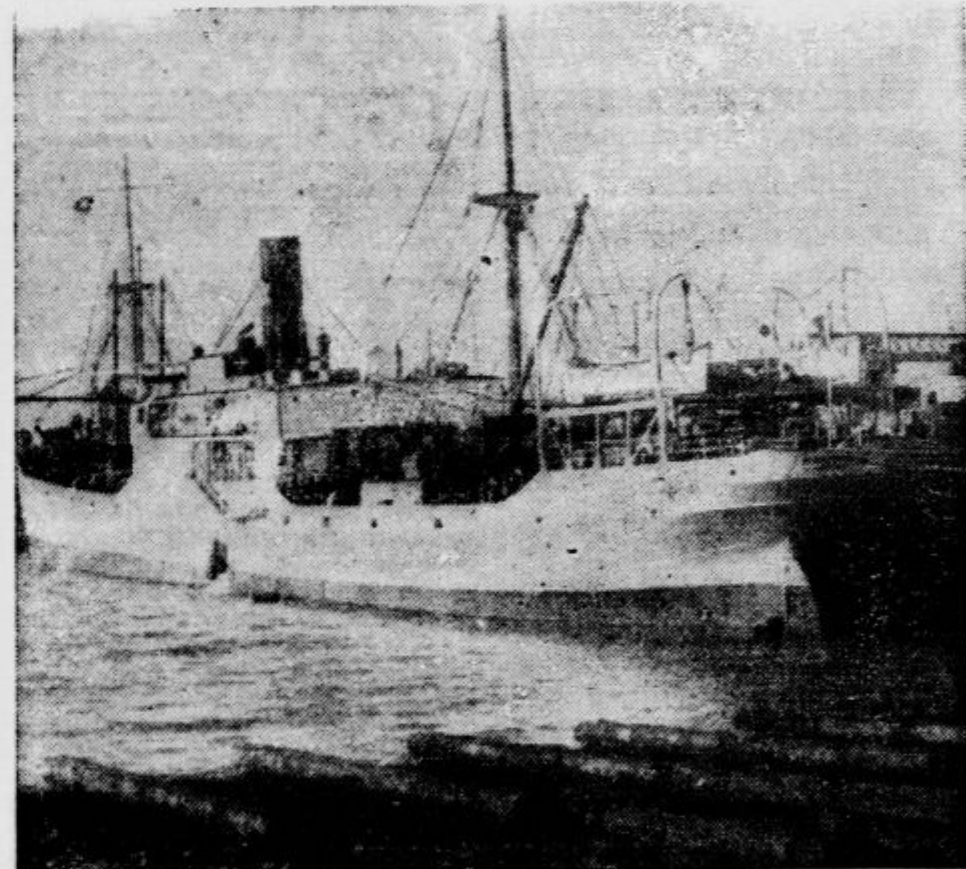
Tri milijone frankov za slano vodo

Velikopotezne sleparije bivšega branjevca

»Denar leži na cesti«, si je mislil bivši branjevec na pariškem trgu Leon Baron, ki je l. 1936. opustil prodajo sira, masla in jaje ter se preusmeril v področje — medicine. Spekulacija s človeško neumnostjo in lahkovernostjo je vedno najboljši posel. Tako si je osnoval organizacijo za prodajo zdravila za vse bolezni, ki ga je imenoval »Selminers«. Nič manj nego 180 zastopnikov je poslal s čedno etiketiranimi stekleničkami na deželo, da bi tam prodajali zla od kurjih ocesov do plešivosti, in seveda kega agenta je oborožil s priporočilnim pismom zdravstvenega ministrstva in izjavami raznih medicinskih ustanov. Ti dokumenti so bili seveda ponarejeni. Mož je tudi drugače postopal velikopotezno in ni

štedil z denarjem. Njegovi zastopniki so predvajali filme, ki so kazali učinke čudovitega selminersa, ki je zdravil lahko vsa zla od kurjih ocesov do plešivosti, in seveda so v vsaki vasi pred prodajanjem imeli »znanstvena predavanja« z mnogimi latinskimi imeni in drugim podobnim peskom v oči. Kupčija je cvetela bogatno, zdraviljenje s čudežnim lečilom, ki je obsegalo pet stekleničk, je veljalo 180 frankov. Ker je bilo to lečilo, kakor je pokazala sodna preiskava, navadna slanica in je stalo Barona pred stekleničk z vsemi obratnimi stroški vred komaj 20 frankov, si lahko predstavljamo, da si je mož v treh letih nabral tri milijone čistega. Sedaj so ga zašili za več let.

Plavajoča ječa brez kletk

Prostul parnik »La Martinicre«, ki je mnogo let prevažal kaznjence v Kajeno, je moral na stara leta spremeniti svoj poklic, odkar se je francoska vlada odločila, da na Hudičeve otoke ne bodo več pošiljali jetnikov. Parnik je kupilo ministrstvo za trgovsko mornarico in ga bodo uporabljali, dokler se pojde, kot ponton

Kofiko je vreden

nogometnik?

Ker živimo v časih avtarizacije, deviznih omejitev in izmenjalnega gospodarstva, ni čudno, da so hotela braziliska sportna društva dobiti nekega italijanskega nogometnika v deželo v zameno za deželni pridelek kavo. Ko so se s sportnikom, nekim profesionalcem iz Genove, zedinili glede honorarja, so vsoto preračunali v kavo in predlagali državnemu oddelku za ta proizvod, naj bi dal izvozno dovoljenje za 416 vreč kave. Oddelkec pa je vlogo odbil, odgovoril je, da je 416 vreč kave dosti preveč za enega nogometnika...

Izguba ladij v španski državljanski vojni

Madridski »Informaciones« poročajo, da je Velika Britanija po podatkih zavarovalnic izgubila med špansko državljansko vojno 27 ladij, medtem ko jih je imela 168 po. škodovanih. Francija je izgubila 13 ladij, 62 je bilo bolj ali manj poškodovanih. Tudi Rusija in Grška sta imeli precej škode, kar se tiče ladij.

Plin namesto smodnika

V Mehiki delajo poskuse, da bi v strelnem oročju namesto smodnika uporabljali mešanico iz kisika in petroleja. Po poročilih ima nova mešanica marsikakšno »prednost«: je cenejša v izdelavi, vsaj za Mehčane, ima večjo eksplozivno silo in zgori v cevi popolnoma, tako da ni ognja iz nje. Posebno zadnja lastnost zanima iz umevnih razlogov vojaške kroge.

VSAK DAN ENA

Pri neki demonstraciji je dejal znameniti kirurg prof. Bier svojim študentom, da ima pacient na operacijski mizi želodčno oteklino, ki jo je treba operativno odstraniti. Ko je prerezal želodec, se je za trenutek ustavil in dejal: »Gospodje, bila je napačna diagnoza. Ni bila oteklina, temveč gre za želodčno kam. ne. Povem vam to, da si pozneje ne boste preveč domisljali v svoji učenosti. Na temelju moje mnogoletne prakse mi lahko priznate nekaj izkušnje — in vendar se lahko zmotim!«

A NEKDOTA

»Olga ima vedno trop častilcev vseh narodov okrog sebe.« Pa saj je tudi tako izobražena! »Da« lahko reče v desetih jezikih!«

(Everybody's Weekly)

Kulturni pregled

Razgovor s kiparjem Francem Repičem

Pred tedni so odkrili v Trbovljah Repl. čev spomenik Viteškega kralja. Kmalu potem sem sedel z umetnikom v senčnem vrtu Zvezde. V paviljonu je igrala vojaška godba, pripekalo je bleščeče sonce in metalne temne senice kostanjevih krošenj na mize, ljudi. Najin razgovor je potekal v prijetnem nastojanju godbe, pritišaneja mrmranja množice na promenadi in pritkavanju zvoncev cestne železnice, ki je vozila mimo v določenih presledkih.

— Povej mi kaj iz svojega življenja — sem ga zdramil iz opazovanja ilustrirane revije. Odmahnil je z roko in si šel s prsti skozi lase. — Ni vredno, koga bo zanimalo?

Tako sem moral počasi izvleči iz njega, izvirati nekatere stvari, ki so gotovo prav tako zanimive kakor življenje kakšnega drugega umetnika, če ne še morda za spoznanje bolj.

Tam v Vrhpolju pri Vipavi se je rodil 3. julija 1904. profesorju obrtne šole v Ljubljani, kiparju Alojziju Repiču, ki je vzgojil celo generacijo priznanih umetnikov kiparjev in slikarjev. Že zgodaj je pokazal veselje do risanja. Komaj štiri leta star je ležal v bolnici in oče mu je prinesel nekaj predlog, ki jih je že večkrat prebral. Po nekaj letih študija na realki je prestopil na obrtno šolo, kjer ga je učil oče kiparstva, prof. Šantel pa risanja. Po znehanju doba je vodila za nekaj časa v Zagreb, kjer sta ga na akademiji oblikovala profesorja Vadeč in Kršenič. Zaradi gmotnih razmer se je vrnil k očetu in mu pomagal pri številnih naročilih. Važna je bila zanj doba v ateleju kiparja Dolinarja, kjer je delal v kamen in se temeljito izpopolnjeval ter dosegel veliko ročnost. Odtod ga je v svoj atelej povabil profesor umetnostne akademije Braniš, pri katerem je ostal tri leta in delal zanj v kamen in les, predvsem plastike.

Vse doletel se je omejeval zgolj na reproduktivno delo, dočim je po povratku v Ljubljano izvršil prvo samostojno kompozicijo, spomenik padlim vojakom na Igu ter precejšnje število portretov v kamen. Leto 1930. ga je našlo v Pragi pri kiparju Uhlirfu. Toda že ga je čakalo delo v ateleju kiparja Dolinarja, kateremu je izdelal v kamen znani spomenik kralja Petra, ki stoji pred magistratom. Ob istem času dovršuje nekaj naročil za železniško ministrstvo v Beogradu. Poklicna pot ga je nato vodila v Beograd, kjer ga je zaposlil dalmatinski kipar Palavičnik. Prav tak je postavil v Skopju spomenik padlim študentom, ko ga je odpopical dekret, da je prevzel vodstvo banovinskih lesno obrtnih tečajev v Ribnici ter v raznih delih Slovenije. Moral je opustiti negotove priložnosti zaslužke, se začelo odpuščati kiparstvu in prijati za delo, ki mu je nudilo vsaj nekoliko eksistenčne gotovosti. V Ribnici se je bavil z izdelovanjem igrač, postal je pionir slovenske industrije igrač, toda medtem mu je roka odlovala in in ustvarila leta 1936. spomenik kralju Aleksandru, ki so ga slovesno odkrili v Ribnici. Neumorno dela, podnevi v tečaju, kasno v noč snuje kiparska dela in napravi več portretov ter se izpopolnjuje, kar mu ni preteško, ker ima po očetu prirojen umetniški dar, ki si ga je v trdem delu izbrul. sil, izpopolnil.

Če je moral in že mora še danes počasi izklopavati svoje talente, je krivo življenje.

nje, ki je večni delež umetnika, posebej slovenskega. Sredi med šolskim delom je izdelal spomenik za Trbovlje. Kritika je enodušna, da je tu ustvaril veliko, popolno delo. Poznal je velikega pokojnika iz oči v oči. V beograjski dobi je imel delo tudi v kraljevem dvoru na Dedinju. Tam je namreč Slovenec Dobrovnik s Koroškega predelaval salon in jedilnico in poveril Repiču štukaturo. Kralj je prihajal redno po trikrat na teden pregledavat, kako delo napreduje. Tu ga je imel priliko Repič spoznati iz najbolj človeške bližine, ko je bil ves predan občutju domaćnosti in sproščen vladarskih skrbi. Večkrat sta se razgovarjala in tako je mogel njegove značilnosti upodobiti tako kot morda nihče drugi. Zato je v trbovlskem spomeniku tisto, kar približuje vladarja z visokega marmornatega podstavka v objem ljudstva. Mrzlemu bronu vdihniti življenje, je velika milost, ki jo doživlja umetnik morda samo enkrat posebej globoko.

Med najinim pogovorom je prelistal revijo dvakrat, trikrat in strmel predse. Včas se je živahno sprostil in spet utonil vase. Kakšni so tvoji načrti za bodoče? — Eih kaj, kdo bi govoril o načrtih. Ne veš, kaj ti prinese neizogibni jutri. Da, če bi imel več časa, da bi gnetel loč, odhival po mili volji, da, to bi bilo nekaj več, nekaj polnega, tako pa je vezan. Osem ur dela dnevno mu odvzame precej moči in stvariteljskega duha v delavnici, kjer pridne roke ustvarjajo stotine igrač, konjčkov, figuric in druge drobnarije, za katere je napravil načrte in ki s svojo domaćnostjo premagujejo tuje, dražje izdelke. Da, z veseljem je tudi pri tem delu. Saj ga ni dela in tehnike, ki bi je ne obvladal bodisi v kamenu, lesu ali tlu. Večkrat skoči v inozemstvo, da se izpopolnjuje za delo v tečajih, katere vodi in zraven poškili v umetnostne razstave, muzeje, galerije. Eih, res, kdo bi govoril o bodočnosti, ko pa realna sedanjost zahteva polnega človeka v boju za obstanek. Seveda, glede bodočnosti bi nekaj omenil, namreč, da je prejel vabilo, naj bi prevzel mesto učitelja na uglednem zavodu izven Slovenije kot specialist za dela v lesu. Ni se odločil, rad bi ostal doma, kjer bi ga morda kje potrebovali.

Odlotil je revijo in se zaklenil vase. Kakor da ga je zgrabila prikrita tegoba, o kateri ne mara, da bi se govorilo. Zdi se mi, da mu je misel na zopetno romanje težka in da ve, da bi lahko ostal doma v položaju, kjer bi lahko razvijal svoje zmožnosti na poprišču, ki ga je položila vanj narava, da bi iz kamna in lesa ustvarjal umetnine.

Plačala sva in odšla vsak v svojo smer. Ne vem, kaj je mislil na tisti poti, toda sumim, da to, kar jaz, namreč, da bi naj bila ožja domovina svojim sinovom skrbna in v dobra mati, ki ne izbira talentov po tem, kdo več o njih govori, temveč po tem, da s pravim materinskim čutom spozna tistega svojega otroka, ki je vreden in potreben njene najbolj nežne ljubezni. Zgodovino so te besede sentimentalne, toda če so že napisane, naj ostanejo take kot so — z enim edinim namenom, da bi odgovorne oblasti poskrbele, da nam ostane Repič doma in da se mu podeli mesto, kjer bi lahko razvil vse svoje moči ter da bi s svojimi bogatimi izkustvi in spretnostjo vodil naš umetnostni podmladek naprej in navzgor.

AMI.

Iz glasbene književnosti telovadnici!

1. Sedem pesmi sodobnih jugoslovenskih skladateljev za globok glas in klavir. Izdalo univerzitetno komorno-glasbeno združenje »Collegium musicum« v Beogradu, 1938.

»Collegium musicum«, ki ga v Beogradu vodi univerzitetni profesor, skladatelj in muzikolog dr. Miloje Milojevič, je danes edini dosleden izdajatelj novjših glasbenih produktov v naši državi. Njegove edicije se odlikujejo že po okusni zunanosti in primernem formatu, odličnem tisku not, tiskarne Fuchs v Zemunu in vobče s skrbno redakcijo, katere jih predstavlja za izvoz v inozemstvo. Doslej je izšlo deset zvezkov, izdanih z nesebičnostjo in brez kalkulacije z dobičkom; zato pa je njih vrednost tem trajnejša in pomembnejša.

V tej seriji je izšla zbirka samospjevov, med katerimi najdemo tudi skladbo mladega slovenskega skladatelja Bogomirja Leskoveca »Balada v narodnem duhu« na skladateljevo besedilo. Skladba uvaja baladni ton v dokaj jasno tekočem klavirskem stavku, ki sicer ne izgleda kotapunktiški slučajnosti, a vendar ne išče trdot razen v službi izraza in skladno z besedilom. Dobra, dosledno kritično v duhu osnove izvedena skladba, očituje poleg nadarjenosti tudi temeljito poznanje tehničnih elementov kompozicije ter zasluži vso pozornost. Nekaj neznatnih tiskovnih pomot si bo lahko vsak vesten pianist sam popravil.

V istem zvezku sta še po dve pesmi Milojeviča in Milenka Živkovića ter po ena Božidarja Širole in Predraga Miloševića, tako da predstavlja zbirka lep izbor iz sodobne jugoslovenske glasbene stvaritve na polju samospjeva za globok glas s klavirjem.

2. Ostala nova izdanja edicije »Collegium musicum« v Beogradu. Skoraj sočasno z zgornjim zvezkom, ki nosi edicijsko številko 9, so izšli trije zvezki skladb v isti izdaji, in sicer »Jugoslovenske narodne melodije za glas in klavir (št. 7)«, »Druge godalni kvarteti Petra Konjovića (št. 8)« in »Dve pesmi« za sopran s spremljavo oboe, klarineta in fagota skladatelja Vojislava Vučkovića.

»Jugoslovenske narodne melodije« obsegajo tri oddelke. Srbske je priredil Miloje Milojevič, slovenskega Anton Neffat in hrvaškega Jakov Gočvar. V prvem oddelku je 7, v drugem tudi 7, v tretjem pa 5 napevov s klavirsko spremljavo. Za nas je seveda posebno zanimiv slovenski oddenek, kjer je Anton Neffat zaporedil napeve »Še kikeljco prodala bom«, »Kje so moje rožice«, »Soča voda je šumela« (v dveh obdelavah), »Rasti mi, rasti«, »Zagorski zvonočnik«, »Dekle v zelenem vrtu sedi« in »Obični koroški rej«. Izšla teh pesmi je kontrastna in sveža, klavirska priredba sicer nekoliko izumetničena, in preobložena, mestoma podobna klavirskim izvlečkom, a v splošnem učinkovita in verno podajajoča besedno razpoloženje. Opaz-

ka pri pesmi »Soča voda je šumela«: pri morska narodna, je metočna, ker je avtorica teksta in napeva znana (gl. Strekelj, Slov. narodne pesmi!); pač pa je to pesem smatrati kot ponarodelo in posebno priljubljeno. Druga obdelava se mi zdi naravnost, bolj nepriljubljena, medtem ko daje pripristi in s pritaeno čustvenostjo izražati pesmi priredba operno kričav bleisk, ki se njeni nepokvarjeni mlini kaj malo prilaga.

Srbski oddenek v redakciji Miloja Milojeviča kaže večjo roko tako v zapisovanju napevov kakor v klavirski spremljavi, hrvaški odsek Jakova Gotovca pa očituje prekipajočo temperament. Priporočam, da so pesmi tega oddelka izšle že svojčas v naši »Novi Muzik«, kar bi izdajatelj vsaj lahko omenil.

Zvezku je dodan sešitek teh napevov za glas s češkim, poljskim, francoskim, angleškim in nemškim prevodom, kar je vsekakor odličen domisel, ki bo gotovo mnogo pripomogel k spoznanju in razširjenju te zbirke. Nekaj tiskovnih pomot bo moral tuji prevec pri tem seveda prežreti, četudi so včasih precej spodtakljive.

Drugi godalni kvartet Petra Konjovića, komponiran leta 1937, je izšel zgolj v glasovih in je torej namenjen direktno našim kvartetnim združenjem, ki si ga bodo gotovo z zanimanjem ogledali, saj predstavljaja ustvarjalec »Koštanec« na polju komorne glasbe, kjer sicer ni novine, a vendar dokaj manj poznan kot z odrskih desk. Delo obsega tri stavke (I. Allegro risoluto, II. Quasi una leggenda, III. Vivace un poco rubato) z mnogimi agogičnimi varizantami. Konjovičeva glasba je nazočno rjevanje z njegovo rodno godo in tudi edino odtoč popolnoma razumljiva. Tudi v tem delu se ni zatajil ter hodi svojo točno odrejeno, iz osnov narodovega glasbenega občutja zajemajočo pot, ki jo izpolnjuje z žarom zavzetne osebnosti. Študij dela bi bil seveda znatno olajšan z izdajo male partiture, ki bi bila pristopna tudi drugim glasbenikom, ne samo kvartetovcem.

Dr. Vojislav Vučković spada med učence praške ultramodernistične šole in se kot tak vidno uveljavlja tudi na nekaterih glasbenih festivalih društva za sodobno glasbo in v beograjskem glasbenem in pu. blicističnem življenju. Njegove »Dve pesmi« s spremljavo oboe in klarineta vobče v vsej kompozicijski tehniki. Vprašanje je danes le, če se ni ta smer že prežvela in ostala kot dokument dobe, ki je bila neustaljena kot malokatera pred njo. Vsekakor kaže ta obe pesmi svojevrsnost in v naši glasbi še dokaj nepoznano gledanje na zmožnosti glasbenega izražanja, kjer se kosata pričakovanje teorije z učinkom dejstva. Drugod je ta proces razkrivanja glasbenih formalističnih prvin že vstopil v zaključno fazo, to je v lastni razkroj. Pri nas je morda Vučkovičovo delo prvič čisto doprinos v obvladnjo te tehnike, ki je svojčas povzročila toliko danes že pozabljene ga hrupa.

Očelo bi bilo omeniti, da se v tem zvezku na dela izdana v zvezi s spornimi in spomeni ne omenjajo edicij, koje zasluže za spomeni sodebne naše glasbe ostanejo zapisane z zlatimi črkami v zgodovini glasbene kulture Jugoslavije.

3. Vlado Princič: Šest skladb za mlade violoniste s spremljavo klavirja in Vlado Princič: Veneček jugoslovenskih pesmi za kromatizno harmoniko. Oboje založila banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani, 1939.

Vladimir Princič se je že večkrat predstavil našemu občinstvu kot skromen, a ambiciozen avtor mladinskih skladb in prireditelj narodnih napevov. Zbirka »Šest skladb« za mlade violoniste obsega poetične slike, posebno primerne za oblikovanje glasbenega smisla pri začetnicah, a obenem tehnično dovolj zahtevajoče, v čemer se prijetno odlikujejo od drugih, le preveč popustljivih in prilagodnih skladb sličnega značaja. Naslovi šestoro skladb so: »Molitev izpod Nanosa — elegija«, »Radost v zimi — valček«, »Ples palčkov — gavota«, »Igrajmo kolo — kolo«, »Pravljica z mornja — barikola« in »Veseli Gašperček«.

počasi. Svojega primorskega posetila avtor ne namerja ter mu s prvo in peto skladbo postavlja značilen, lepo občuten spomenik ter se mi zdita prav ti dve skladbi od vseh najbolj posrečeni in iskreno zaletli v občutju. Violinski part ni vsekakor posebno lahek ter zahteva mestoma že znatno obvladaje leg in loča, vendar odskočuje muzikalna vsebina za morebitni trud znatno bolj, kot je to navada pri tujih skladbah tega namena. Tisk in izdaja sta odlična.

Drugi zvezek obsega na 4 straneh niz narodnih in poljudnih napevov v obdelavi, kot jo zahteva za vsako finese neobčutljivo in po krivem kot narodni instrument razkričano rohelo harmonika. Avtor je v zbirki pokazal poznanje primitivne tehnike tega glasbila, ki se omejuje v harmonskem pogledu na toniko in dominantno — drugače pa se bržčas tudi ne da napraviti. Za klavir bo zveščiti manj uporabljen, zlasti ne v didaktične svrhe, ker so mestoma prijem za začetnike ali male roke nelzvedljivi ali vsaj neprilagodljivi. Tisk enako lep kot pri prejšnjem sešitku.

L. M. S.

SPORT

Nemci o zagrebški zmagi

Vsa poročila so čudovito kratka ... — Vse v znamenju tenisa

Presenetljiva zmaga naših mušketirjev nad Nemčijo je seveda močno odjeknila po svetu.

Nemški listi, ki so po obeh prvih dnevih tekmovalja prinesli precej obširna poročila, so bili v poročanju o zadnjem in odločilnem dnevu dvoboja čudovito kratki. Po večini so se omejevali le na kratko poročilo, da sta oba Jugoslovana zmagala v treh setih in tako priborila Jugoslaviji zmago s 3:2. Nekateri še dodajajo, da se je prvič v zgodovini teniškega sporta posrečilo tako mladi teniški državi — ki pa je sicer poleg Nemčije najmočnejša v Evropi — kakor je Jugoslavija, da je postala evropski prvak. Nemčija je ta naslov nosila 6 let zaporedoma, pri sedmem nastopu pa ga ji je iztrgala Jugoslavija. Na koncu še kratko navajajo, da so bili njihovi igralci handicapirani zaradi tropične vročine, 40 stopinj v senci. V glavnem pa je Jugoslavija zmagala, ker so imeli njeni igralci srečo in je bilo tudi občinstvo na njihovi strani. (V Nemčiji menda gledalci zmerom navijajo za tujece. Op. ur.) Nekateri listi tudi pravijo, da nemški igralci zaradi hude pripeke niso mogli nuditi običajne igre. Zaradi tega je še značilnejše edino v resnici obsežno poročilo, ki smo ga mogli izslediti v nemškem tisku. Eden najboljših bivših nemških teniških igralcev, Burghard von Reznicek, ki je prisostvoval zagrebški tekmi, je namreč v ponedeljski »Kölnische Zeitung« napisal o obeh zadnjih singlih to-le:

»Naj takoj povemo: prilike, v katerih sta se obe zadnji tekmi odigrali, so bile tako neobičajne, da se našima klub obupnim naporom ni uspelo zaustaviti silen nalez Mititica in Punčeca oziroma da bi vsaj v zadnjem srečanju obeh prvakov pridobili za končno zmago potrebno točko. V nasprotju s prejšnjim dnem je treba z veseljem ugotoviti, da je bilo občinstvo tokrat, zaradi ponovnega poziva tiska in funkcionarjev, disciplinirano in da ni prišlo do nikakih izgredov. Nasprotno, danes so odobraval vse lepe poteze nemških igralcev, žal pa se je primerila serija napadnih sodniških odločitev, ki so seveda vplivale na potez igre.«

Reznicek je sile zatem o borbi med Mititcem in Göpfertom in priznava opravičeno Mititičovo zmago. Pravi, da igra Mititć doma za razred boljše kakor v tujini.

Najbolj izčrpan je njegovo poročilo o zadnjem singlu:

»In nato je prišla »senzacija« evropskega zaključnega kola: Punčec proti Henklu. Velika tišina je vladala na igrišču, ko sta začela borbo s Punčecovim servisom. Punčec je servis izgubil, a tudi Henkel je bil nervozen in je prav tako moral oddati servis. Nato pa sta se oba mojstra znašla, in zdaj smo polni dve uri gledali tenis v vsej svoji popolnosti. Redkokdaj je katero srečanje v tekmovalstvu za Davisov pokal nudilo tako bleščet sport kakor tu v odločilnem singlu zadnjega dneva, ko sta se Henkel in Punčec nahajala v najboljši formi in sta v vsakem posameznem udarcu briljirala.

Nemogoče je v nekaj besedah opisati, kako sta oba, kljub strašni vročini, zagrabila na peklenskem tempu, ki sta ga zdržala najmanj do tretjega seta, v katerem pa je bil Henkel s svojimi močmi pri kraju in ni mogel več preprečiti usodnega konca. Oba sta bila, kakor bi ju potegnili iz vode, ko je Punčec v prvem setu pri stanju 9:8 izsilil tri set žoge. Pretresljivo je bilo opazovati, kako se je Henkel na vse načine prizadeval preprečiti izgubo seta. Dvakrat mu je uspelo, tretjič pa mu je Punčec poslal čudovito visoko žogo, ki jo je sicer Henkel s silnim skokom še dosegel, a jo je vrnil samo do mreže. Več minut trajajoče ovacije so zasluženo nagradile bajno Punčecovo igro, ki se je od vsega začetka pokazal v nenadkriljivi formi in je zmago v prvem setu pošteno zaslužil.

Reznicek nato kratko omenja igro v drugem setu in pravi o tretjem: Posledice ogromnih naporov so se že pokazale na Nemčevem obrazu, ki ga je pokrila hektična rdečina in ki se je tudi pri menjavanju strani dosti zdrževal, da bi se vsaj nekoliko osvežil. Podžgan od gledalcev, se je Punčec povzpelo do neprekosljive višine in je gladko zmagal s 6:0.

V nemškem taboru je seveda zavladalo brezmežno razočaranje, čeprav ne smemo prikriti, da so si bili že pred začetkom o težavnosti naloge na jasem in so vedeli, da bi morali imeti precejšnjo porcio sreče, če bi bili hoteli zmagovito iziti iz borbe.

Naslednji finale bo že v treh tednih

Naši teniški igralci po zmagovitem podvigu nad Nemčijo in osvojitvi naslova evropskih teniških prvakov za enkrat ne bodo mogli dolgo počivati na lovorikah. Termin za prihodnji medcelinski finale je že v dnevih od 24. do 26. avgusta, kraj tekmovalja pa je nekje v Ameriki. Zaradi te-

ga bodo morali naši igralci prav v kratkem spet na pot. Ekipo bodo tvorili vsi štirje mušketirji, Punčec, Mititć, Kukuljević in Pallada, vodil pa jih bo najbrže savezni predsednik dr. Čop. JTS ima zdaj največ skrbi zaradi finančne strani te turneje. Stroški ekspedicije so preračunani na okroglo 150.000 din, koliko pa bodo naši za svoj nastop dobili od prirediteljev, je zelo negotovo. Vsekakor bodo morali denar naši preskrbeti tukaj in zato se je savez obrnil na ministrstvo za telesno vzgojo za podporo. Kakšen uspeh bo imela ta akcija, še ne vemo, bojimo pa se, da bržkone ne takšnega, kakor bi želeli oni, ki imajo zdaj brige, kako bodo evropske prveke v tenisu spravili na drugi breg Oceana.

Pred teniškim dogodka v Ljubljani

Madžarska—Jugoslavija, teniška tekma za damski srednjeevropski pokal naj bi bila na Bledu ali v Ljubljani?

Kolikor je bila prva polovica letošnje teniške sezone v Ljubljani skromna, tako v pogledu prireditve, kakor življenja na prostornih igriščih pod Cekinovim gradom, toliko bolj pestra obeta biti druga polovica, ki bo trajala do konca oktobra.

Jugoslovenski teniški savez je ponudil Iliriji izvedbo dvoboja damskih reprezentanc Jugoslavije in Madžarske, ki velja za srednjeevropski pokal. Kakor znano, sodeluje v tem tekmovalstvu za pokal Nj. Vel. kraljice Marije razen naših države še Italija, Poljska in Madžarska. Razen tekmovalja za Davisov pokal sodeluje letos naša država le še v tem tekmovalstvu, dočim je savez po sklepu zadnje seje izstopil iz mostovnega tekmovalja za Mitropa-cup. Ker so mušketirji po zadnjem velikem uspehu zaposleni na drugem kontinentu, bo Jugoslavija torej v Evropi v tem letu nastopala v meddržavnih srečanjih le s svojo damsko ekipo. To dejstvo pa nas samo veseli, kajti baš sedaj so naše igralke Kovačeva, Florianova in ing. Serčeva v odlični formi. Če bo Ilirija to ponudbo sprejela — odločilo se bo na današnji seji — bomo videli pri nas eno najvažnejših mednarodnih prireditev. Vprašanje je še, ali naj bi se izvedla prireditev v Ljubljani ali na Bledu. V prvem primeru bi bila to prva meddržavna teniška tekma v našem mestu.

Zaradi raznih ovir se bo morala šele sedaj odigrati finalna tekma med zmagovalcem vzhodnega in zapadnega pasa za mostovno državno prvenstvo 1938 med Ilirijo in Beograjskim teniškim klubom. Tekma se bo odigrala bržkone v začetku septembra v Ljubljani. Ta dvojni bo posebno zanimiv, ker bo za Beograjsčane nastopil tudi naša nada — bivši Ilirijan Smerdu. Ker se je nedavno pričelo tudi letošnje mostovno prvenstvo (Ilirija je v prvem kolu premagala Domžale), bo ilirijanska tekmovalna vrsta vsjo jesen zaposlena tudi še z novim prvenstvom.

Vsaokole tekmovalje med najboljšimi ljubljanskimi in tržaškimi teniški igralci tudi letos ne bo izostalo. Obstojajo le še težave glede sporazuma za termin. Ilirija, katere člani sestavljajo ljubljansko mostovo, je že dobila za to tekmo privolitve BTK-a in bo Smerdu ojačal našo reprezentanco.

S končanim tekmovaljem med Nemčijo in Jugoslavijo je potekla tudi pogodba med savezom in francoskim trenerjem Vissaultom. Da pa ne bi bil savez brez trenerja, bo angažiral za prihodnjih 6 mesecev ne toliko slavnega kot odličnega češkega profesionala Šulca. Ta trener je že pred leti terminal beograjske igralce z velikim uspehom. Ker pa bodo mušketirji da j čas odstopni, je savez sklenil, da bo trenerja v tem času dal na razpolago raznim klubom izven Zagreba. Med prvimi bo posetili Ljubljano, kjer bo 14 dni treniral ljubljanske igralce. G. Šulc velja za odličnega teniškega pedagoga in strokovnjaka in bo brez dvoma mnogo pripomogel k napredku naših igralcev.

V teku letošnje sezone bo Ilirija prireditelj tudi še svoj vsakoletni mednarodni turnir, odnosno turnir za prvenstvo dravske banovine, dalje juniorski dvojni med Ljubljano in Zagrebom, več internih turnirjev in tečajev za tekmovalce in družabne igralce. Za te prireditve vlada v naših teniških krogih veliko zanimanje, pa tudi za teniški sport sam, posebno po velikem uspehu Jugoslavije nad Nemčijo.

SK Ilirija obvešča vse prijatelje teniškega sporta, da je od 1. avgusta dalje znizana sezonska pristojbina na polovico. Vpisovanje kakor vse ostale informacije se dobe na igrišču. Ker je druga polovica za igranje zaradi hladnejšega vremena mnogo bolj ugodna, vabimo tudi vse one, ki se zaradi letne vročine, počitnic in dopustov niso ugnili vpisati že v začetku sezone. Vse ostalo članstvo pa pozivamo, da številneje in česte obiske trening zaradi bližnjih prvenstvenih in družabnih turnirjev.

V nekaj vrstah

Razvada, ki ni več razvada ... Beograjski in tudi zagrebški listi, ki so posebno v sportnih rubrikah na vse načine zgovorni, imajo dro razvado — in to opazamo pri njih že dolgo leta — da zaradi svoje svobode glede pisanja lastnih imen delajo včasih hudo krivico nekaterim krajem, ki so daleč po naši domovini znana samo pod lepimi domačimi imeni. Tako smo pred tednom dni čitali v »Vremenu« poročila in epizode iz nogometne tekme med Dunajem in Beogradom v Celovcu, kjer nam je bilo naravnost mučno slediti, kako ta list dosledno uporablja za vse te kraje na Koroškem izključno nemške nazive. Torej ne v Klagenfurtu, ne v Pörschachu itd., temveč v Celovcu, v Poreču itd. Tudi zagrebške »Novosti« v tem pogledu niso posebno izbirčne in so med drugim kar mirno zapisale, da je mostvo odšlo iz Klagenfurta v Wörthersee. Enakih nemških označb za koroške kraje se je poslužilo »Vreme« tudi v zvezi z nedavnim atletskim trobojem v Celovcu.

Res je, da je delo pri listih naglo in včasih ni mogoče dobiti proučiti vsake malenkosti, toda ti kraji na Koroškem so za nas vse tako zgodovinski, da je — milo rečeno — velika brezobzirnost do nas Slovencev, da se zanje uporabljajo v našem jeziku tuji nazivi. Saj bi morali po istem pravilu potem dosledno pisati Trieste, Fiume, Saloniki itd., namesto pri njih stalno uporabljenih domačih nazivov Trsta, Reke, Soluna itd.

Ni treba mnogo truda, da se ta razvada odpravi, in dobro delo bi storili oni, ki so je bili krivi dozdaj, če bi enkrat za vselej nehali a tem pačenjem naših lepih slovenskih imen.

Spor v zapadnem plavalnem pasu?

Kakor smo že zabeležili, so bile v soboto in nedeljo plavalne tekme za prvenstvo treh pokrajin, in sicer vzhodne v Novem Sadu, zapadne v Zagrebu in primorske v Crikvenici. Kot zmagovalci so v teh tekmah izšli klubi Galeb iz Novoga Sada, Ilirija iz Ljubljane in Viktorija s Sušice. Zmagovalci iz pokrajinskega prvenstva tekmujejo sedaj dalje, in sicer že v soboto in nedeljo med seboj, zadnji zmagovalci pa si pridobi pravico izzvati na izločilno tekmovalje zadnje plasiranega ligeša. Iz vzhodnega pasa bo torej tekmoval Galeb, iz primorskega namesto sušaške Viktorije, ki plava v ligi, Jadran iz Hercegnovega, iz zapadnega pa — Ilirija.

Glede slednje pa je zdaj nastal spor na pobudo Zagrebškega plavalnega kluba, ki trdi, da je Ilirija po sklepu občnega zbora že ligeški klub — ne glede na to, da se je temu tekmovalstvu odpovedala, in da zaradi tega zdaj nima pravice tekmovali dalje kot prvak zapadnega pasa.

O tem spornem vprašanju so razpravljali na večerajšnji sevejni, vendar zdaj, ko to potesimo, še ni znana odločitev.

Lahkotletski drobci

Preteklo soboto in nedeljo so bili nekateri pomembni sportni dogodki tudi v atletiki. V Stuttgartu in v olimpijskem stadionu v Berlinu so imeli Nemci pregled svojih atletov, ki bodo sestavljali njihovo olimpijsko mostvo. Na obeh prireditvah so nastopili tudi odlični inozemski tekmovalci. Nekateri rezultati so bili izvršni. Višek je bil tek na 800 m, kjer sta se ponovno srečala trenutno najboljša tekača na tej progi, Harbig in Italijan Lanzl. Spet je triumfiraral Nemec, ki je zmagal v odličnem času 1:48,7, 3 m pred Lanzijem z nič manj izvršnim časom 1:49,2. Tudi oba naslednja Nemca sta tekla še pod 1:52. Prav dober je bil nadalje Scheuring na 200 m z 21,2 in olimpijski zmagovalac Wölke v metu krogle s 16,45 pred Estoncem Kreekom s 16,18 m. V stafeti 4x100 m je nemško reprezentančno mostvo v postavi Borchmeyer, Hornberger, Neckermann, Scheuring postavilo nov nemški rekord 40,1 sek., a tudi italijanska stafeta je kot druga zaznamovala ital. rekord s 40,8. V teku 200 m čez zapreke je Glaw postavil nov nemški rekord 24,1. Na 400 m je Lanzl zmagal v izrednem času 46,9 pred Nemcem Hamannom (47,8). V skokih so prevladovali mačje gibčni Japonci. Moto je skočil točno 2 m, njegov rojak Tanaki pa 1,97 m. V troskoku je bil Japonec Kin s 15,34 sigurni zmagovalac. Prvovrstni so bili seveda nemški metalci kladiava. Storch je dosegel 58,20 m, Blask pa 57,06. V metu diska je bil prvi orjaški policaj z Dunaja, Wotapek s 50,16 m.

Dolenjski motociklisti se organizirajo

Trebnje, 31. julija. Preteklo nedeljo je Moto-Hermes iz Trebnja sklical v Novem mestu in Trebnju dva informativna sestanka zaradi organiziranja dolenjskih motociklistov. Po sestanku v Novem mestu je bilo popoldne v gostini Tomšič v Trebnju prvo zborovanje dolenjskih motociklistov. Številne sportnike je tamkaj v imenu Moto-Hermesa pozdravil G. Rupena, ki je pojasnil namen sestanka, na kar se je začela razprava o ustanovitvi dolenjske sekcije Moto-Hermesa. Po daljši, mestoma tudi burni razpravi, v katero so posegali tudi Novomeščani in interesi iz Stične, je bilo sklenjeno, da bo vsaka izmed treh dolenjskih skupin (iz Novoga mesta, Trebnja in Stične) izvolila po tri delegate, ki bodo vsak v svojem kraju proučili način ustanovitve te dolenjske sekcije. Ti delegati se bodo nato po sporazumu s centralo v Ljubljani v najkrajšem času zbrali na Polževem in tamkaj dokončno rešili vprašanje, ali se naj ustanovi enotna dolenjska motociklistična Hermes ali pa v vsakej izmed omenjenih krajev posebna krajevna sekcija.

Po končanem razgovoru so se vsi udeleženci odpravili na krajši izlet na Catež, pred tem pa so se na vrtu g. Tomšiča v Trebnju še fotografirali, in sicer po ne navadnem naključju v družbi gospodov »leteče policije«. To je bil dober omen za bodočo sekcijo!

Motociklizem na Dolenjskem je v lepem razvoju in vsa čast našim Dolenjem, če se jim posreči z delom na tem polju tudi nekaj storiti za razvoj motociklističnega sporta in tujskega prometa, ki je tako tesno povezan z njim.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 31 so izšle. Glavni del vsebine je posvečen fenomenalni zmagi naše teniške ekipe nad nemško v evropskem finalu za Davisov pokal. Dalje

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

»Dopisništvo muslimanskih žena je poprosilo Zofijo, naj se potruži v prvo nadstropje in si tamkaj ogleda razstavo, ki jo je priredilo žensko društvo visokemu obisku na čast. Zofija se je po kratkem obotavljanju dala odvesti v razstavni prostor. Nobene možnosti ni bilo, da bi govorila s Francem Ferdinandom v štiri oči. Hotela ga je prositi, ga zarotiti, naj zapusti mestno hišo šele, ko bodo ceste povsem izpraznjene. Ne bo odnehala, ne, ne bo... »A saj moja volja nič ne zaleže,« je v obupu pomislila, ko je sedela med ženami in se po sili smehljala, »saj ne morem ničesar storiti, ne bo me poslušal, spet se bo hotel peljati ob špalirju, tolikanj se boji očitka strahopetnosti, ne bo se mi dal odvrniti. Pomagaj, sveta Devica, samo še to pot mi pomagaj!«

Začutila je neprijetno sklenje na vratu. »Kaj pa imam tukaj? Ali kaj vidite?« je vprašala svojo dvorno damo. Niti sledu kake rane ni bilo opaziti. Toda koža, ki jo je bila bomba obrnila, ni nehala sleti. »Da le zdaj ne bi nič več prišlo,« je rekla Zofija in se vrnila k Francu Ferdinandu.

Ta je stal s Potiorkom in nekaterimi častniki pri

enem izmed oken; mestni očetje so se spoštljivo držali v ozadju. »Kaj naj torej storimo?« je rekel prestolonaslednik, ko je Zofija krenila proti skupini; »metanje bomb se bo zdaj nadaljevalo, in ko me srečno spravijo s sveta, bodo morila za nekaj let zaprla in ga po kakih političnih intervencijah izpustili, takisto, kakor so napravili s morilecem grofa Potockega.«

»Cesarska visokost!« je z grozo rekel grof Harach.

»I seveda! I kakopak!« je vzkliknil Franc Ferdinand, ki ga je spet grabila jeza. »Le pazite, pri nas utegne dobiti tak človek še križec za zasluge.«

Zofija je stopila prestolonasledniku ob stran. Polkovnik Bardolf je javil, da so spravili nevarno ranjenega podpolkovnika pl. Merizzija v vojaško bolnišnico.

»Kaj torej mislite ukreniti, da pridemo varno iz mesta?« je vprašala Zofija in se na pol obrnila k Potiorku.

»Pravkar se posvetujemo, visokost,« je Potiorek odvrnil. »Upam, da zdaj ni več nevarnosti; več kakor enega lopova, ki kani tak zločin, pač menda ne bo, in ta edini je pod ključem. Če bi pa visokosti zaradi varnosti vendarle rajši opustili nadaljnje ogleda, bi utegnili biti najboljše, da se z vso hitrostjo neposredno vrnete v Ilidžo.«

»Zakaj v Ilidžo in ne naravnost na postajo?« je pomislil Franc Ferdinand. Izreči pa tega ni hotel, da ga ne bi imeli za bojazljivca.

Tudi Zofija je pomislila: »Zakaj v Ilidžo in ne naravnost na postajo?« A tudi ona ni hotela izreči svoje misli; bala se je soproge jeze.

Višji dvornik baron Rumerskirch je tiho vpra-

šal generala Potiorka, ko ga je bil potegnil od skupine nekoliko v stran: »Ali ne bi mogli izprazniti ulice, koder bo vozil avtomobil?«

General se je ježno in užaljeno uprl: »Kaj mislite, da sestoji mesto iz samih morilcev? Ker je ta prekleti zločinec poizkusil atentat, naj bosta vse mesto in vsa dežela tako osumljena? To bi bil evropski škandal!«

»Kakor mislite, ekselencia. Mi bi ta škandal nemara kar radi vzeli nase, samo da se ne bi nič zgodilo. A če se zdi vam ta previdnost povsem odveč... tedaj imam drug predlog. Ukažite, da nastopi vojaštvo in zasede vso pot!«

»Tak čemu neki?« je vzkliknil Potiorek. »Vrhu tega je pa stvar tudi tehnično nemogoča. Danes v mestu vojske nimamo vojaštva. Ljudje se z manevrov še niso vrnili v vojašnico. Pomislite, koliko časa bi trajalo, preden bi prišli. In razen tega... V svojih blatinah, od manevrov umazanih uniformah naj stoje ljudje v špalirju... Kaj bi rekel njegova cesarska visokost o takšni paradi?«

»Vse zama; ta človek se hoče prikupiti dvorni kliki na Dunaju, zato ne da, da bi vojaštvo stalo pred neenakomerno prestolonaslednikovo soprogo v špalirju — in zato se moramo vsi izpostaviti nevarnosti novega atentata,« je malodušno pomislil Rumerskirch in se s potrtnim duhom vrnil k prestolonasledniški dvojici, ki še ni bila končala svojega posveta.

»Podpolkovnika Merizzija moram vsekako takoj obiskati v bolnišnici,« je rekel Franc Ferdinand Zofiji, ki je bila zatajila vse pomisleke in ga jela prositi, naj se takoj odpelje z njo na postajo. »To sem mu dolžan, izprevideti moraš. A ti ne pojdeš z menoj.«

»Brezpogojno hočem s teboj, niti za trenutek te ne pustim samega,« je rekla Zofija.

Franc Ferdinand se je nasmehnil in se dotaknil njenega komolca.

»Kaj menite, ekselencia,« je vprašal Potiorek, »ali lahko tvegamo vožnjo v vojaško bolnišnico?«

Potiorek s temnordečim obrazom: »Cesarska visokost, usojam se predložiti, da se peljemo v vojaško bolnišnico neposredno po Appelovem nabrežju. Če napovedana vožnja po notranjem mestu izostane, bo to za mesto samo pravična kazen.«

»A za poroka se zdaj ne ponujate več, kaj ne?« Potiorek je pobesil glavo.

Polkovnik Bardolf in baron Rumerskirch sta šla pred mestno hišo, da bi odredila vse potrebno. Prestolonasledniška dvojica, Potiorek in ostali častniki so krenili za njima. Pred mestno hišo je Franc Ferdinand za trenutek obstal na zgornji stopnici, se ozrl po Appelovem nabrežju in po množici, ki je bila zbrana okrog mestne hiše, ter rekel z obrazom bledim kakor vosek: »Zdi se mi, da nas čaka danes še nekaj svinčenk.«

Rumerskirch, ki je slišal te besede, je zbral ves pogum in tiho dejal: »Mislim, cesarska visokost, da bi bilo vendarle bolje, če bi dali izprazniti ulice, preden se odpeljemo.«

Franc Ferdinand je strmel predse. Bilo je, kakor da ne sliši svarila. Zofijin obraz, bel kakor njena bela obleka, je bil spačen od strahu. Izkušala se je srhljati. Čakajoča množica je videla prestolonaslednikov veliki, voščenooblebi obraz in vojvodinjin od strahu spačeni nasmeh in nse ni ganila. Le malo ljudi je klicalo »Živio«.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisil in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Letovišče

V lepem predelu Slovenije

mirnem, planinskem, 3 km od železniške proge, med Mariborom in Celjem, bi izdali enosobno stanovanje s celokupno okroglo in postrežbo solidnemu vpokojencu ali vpokojenki. Ponudbe na ogl. odd. Jutra 18558-38

Službo dobi

Mizarskega pomočnika

sprejem. A. Cimerman, D. M. v Polju. 18597-1

Služkinjo

ki zna dobro samostojno kuhati za štiričlansko družino, boljšo, izčim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra

18596-1

Izveščano kuharico

išče gostilna Figorec.

18598-1

Brivskega pomočnika

za izpoganje, od 5. VIII. sprejme za 2-3 tedne Oton Heimgartner, Slov. Bistrica. 18557-1

Notarskega pripravnika

s substitut. pravico ali vsaj daljšo notarsko prakso, — sprejme notar Poljan v Gor. Radgost. Nastop. Bistrica, prej, plača po dogovoru. 18563-1

Lesnega manipulant

večšega, poštenega in pridnega, — ki razume prevezanje in nakupovanje rezanega in okroglega mehkega lesa sprejme za takoj ali pa po preteku enega meseca v službo lesno podjetje na Gor. Radgost. Nastop. Bistrica, prej, plača po dogovoru. 18563-1

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejme. Vprašati »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. 266-1

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejme. Vprašati »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. 266-1

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejme. Vprašati »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. 266-1

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

114

Ljubek ima cerkev z dvema stolpoma. Ta dva stolpa sta spojena s prečnimi tramovi. »Videla bosta, kako natančno zletim skozi nje,« je rekel gospod Vrtačnik; »le pazita.« Toda »Pegaz« je obvisel s prednjima nogama, in gospod Vrtačnik je na vrat nos zletel iz zrakovolpa.

Kapital

Vaši prihranki

so varno in plodonosno naloženi v domačem zavodu »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. Pisite ali pridi osebno. 267-16

Posojila

iščite samo pri domačem solidnem zavodu.

Pisite ali pridi osebno. Moj Dom, Ljubljana, Dvorakova 8. 262-16

Lokali

Dvorišni lokal

oddan za pisarno ali delavnico. — Vprašati: Kolodvorska 18, pri hišniku. 18582-19

Lokal v centru

mesta, izčim za modni salon. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moda«.

18570-19

Trgovino

na debelo in drobno, zelo dobro izčim, v večjem mestu Juliske krajine, zamestnikom za enako v mestu Slovenije. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sonce«. 18242-19

Vajenci(ke)

za usnjato galanterijo sprejme Slatnar, Levčeva 8. 18574-44

Zasluzek

Dober zaslužek

nudimo vsaki osebi v mestu in na deželi, pišite na »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. 261-3

Potniki

Zastopnike(ce)

v vseh srezih iščemo. Majhna kavčija — velik zaslužek. Jugopaten, Ljubljana, Dvorakova 8. 263-5

Trgovskim

potnikom

dobro vpeljanim, nudimo nekaj dobrih predmetov proti proviziji. Dober postanski ali glavni zaslužek. Jugopaten, Ljubljana, Dvorakova 8. 265-5

Pridelki

Orehova jedra,

med in vosek dobite najceneje: Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 254-33

Prodaj

Radi selitve

prodaj več pohištva, slik ter kopalno kad (Sitzwanne). Stari trg 21, I. desno. 18605-6

Thomasova žlindra

se dobi pri Kmetijski družbi, Ljubljana. 18578-6

Novo kislno zelje

v zalogi po najnižji ceni J. Oražem, Mose. 18605-6

Kupim

Berkel ali Titan

tehnično, malo rabljeno ter National reg. blagajno kupim obročno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Tehnicca«. 18590-7

Auto, moto

Osební avto DKW

dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Stane Derganc, Gosposvetska c. 2. 18608-10

Kolesa

raznih svetovnih znamk

dobre kvalitete, nizke cene, dobite najceneje pri trgovki Nova trgovina, Tyrseva 36, nasproti Gospodarske zveze. 18468-11

INSERIRAJ

V »JUTRO«

3-sobno stanovanje

oddan novembra v Ilirski ulici 29. Poizve se v I. nadstropju, levo. 18606-21

Enosob. stanovanje

oddan v Rožni dolini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18564-21

Dve enosobni stanovanji

s pritliklami, v novi hiši oddan. — Baš, Zg. Hrušica 28. 18560-21

Komfortno stanovanje

dveh sob, kopalnice, istom oddan enosobnostanovanje 1. septembra v novi hiši. Terdan, Moste, Zaloška cesta 18. 18571-21

Dvosob. stanovanje

suho, solčno, oddan na Tržaški cesti 19. 18594-21

Štirisob. stanovanje

srednje veliko, komfortno, oddan za november. Poizve se na Dvorakova 6-IV. Telefon 33-14. 17832-21

Stanovanja

išče

Dvosob. stanovanje s kopalnico in pritliklami, izčita zakonca za 1. november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez otrok 666«. 18540-21a

Dvosob. stanovanje

komfortno, izčim za september ali oktober, event. kupim novo hišo 6-8 stanovanjsko proti takojšnjemu plačilu v bližini centra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mira stala stranka«. 18575-21a

Sobo odda

Sobo

separirano, sončno, oddan en ali dva osebama, s skuparbo kopalnice v vili pri Tržaški cesti. Event. s uporabo kuhinje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18607-23

Solčno sobo

oddan gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18568-23

Lepo sobo

z vhodom s stopnic, oddan za počitnice ali za stalno bivanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bližina Celja«. 18573-23

Prazno sobo

s štedilnikom, svetlo, drugo nadstropje, takoj oddan pri Tržaški cesti. Event. s uporabo kuhinje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18588-23

Opremljeno sobo

strogo separirano, za eno ali dve osebi, takoj oddan. Nebotičnik V. nadst. 18592-23

Sobe išče

Sobo za samca

izčim za 1. mesec v centru mesta. Ponudbe s cenno na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samec«. 18603-23a

4-5 sobno stanovanje

z vsem komfortom, izčim za počitnice ali za stalno bivanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Snažnost 52«. 18483-21a

Stanovanje

oddan

5-sobno stanovanje s pritliklami, oddan takoj. Poizve se pri hišniku. Stari trg 17. 18595-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico, oddan mirni stranki brez otrok 1. septembra. Trnovo, Lampe-tova 12. 18601-21

Dvosob. stanovanje

s pritliklami, oddan za september, Beogradska 18, pri bežigradski gimnaziji. 18600-21

Kdor zida

dobi ves staveben material pri

Material

trg. dr. z o. z.

LJUBLJANA

TELEF. 27-16 — TYRSEVA C. 36/b.

Brzjavlj: Material.

Zakonski par

išče opremljeno sobo s posebnim vhodom v bližini Zvezde. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soba«. 18579-23a

Sobico

tudi dvorišče, s posebnim vhodom, izčim za glasbeno akademijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večerni tečaj«. 18586-23a

Dijake sobe

Dijakinja

išče sončno stanovanje z dobrom hranilnim trgovsko akademijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Maturas«. 18562-22a

Za dijaka

višjega razreda realne gimnazije, izčim stanovanje z vso opremo v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj, ali Kočevju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dijake«. 18591-22a

Živali

Konj

5 let star, 16 pesti visok, ugodno napradaj. Šmarčska 50. 18602-27

INSERIRAJTE

V »JUTRO«

UREDNIŠTVO

velikega ilustriranega, prosvetno-kulturnega, gospodarsko-industrijskega, socialno-ekonomskega in društveno-zabavnega lista

»ILUSTROVANI DOM«

išče stalne, honorarne in volonterne sodelavce-novinarje, književnike, risarje, fotoreporterje, profesorje, zdravnike, pravnike, učitelje, dijakke-kinke, akviziterje za oglase in prodajalce časopisov za celo državo.

Vsa obvestila in začetna dela iz gori navedenih panog kakor tudi interesantne domače in tuje romane, dogodke in podlistke je treba poslati uredništvu lista »Ilustrovani dom«, Beograd, Jovana Ristića ul. 9.

List bo tiskan v srbohrvatskem, slovenskem in bolgarskem jeziku.

Gospodje!

Za vroče dni si kupite poletno srajko, ki jo dobite v prvovrstni kakovosti po reklamnih cenah od din 32.— naprej pri

F. I. GORIČAR — Ljubljana, Sv. Petra cesta

kompletna mala tovarna

iz železoobdelovalne stroke

v bližini Celja na vodni pogon s ca. 12 konjskimi silami. Kupec lahko prevzame po garanciji vključeni dolg, potrebna bi bila le obratna glavica po okoli 100.000 din. — Več stručnih, kovaških klavir, vrtnih strojev itd. je v obratu. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Bližina Celja«.

Uputa za njegu kose

preparatom TRILYSIN

Vsem ki uporabljajo Trilysina

Kako pravilno operem lase? Kaj je tipično moško izpadanje las? Kako se zavre premočno izločevanje maščobe kože na glavi? Kako se prepreči škodljivi vpliv raznih, glivicam podobnih organizmov na lase?

Na ta in mnoga druga vprašanja boste dobili odgovor v novi Trilysin-brošuri. Ona vsebuje znanstveno utemeljene podatke o vsem, kar bi bilo treba vedeti v pogledu ohranitve in nege las. Radi Vam bomo brezplačno in neobvezno dostavili to brošuro. Izvolite nam poslati čitljivo izpolnjen odrezek.

Mr. JOSIP HOFFMANN, ZAGREB, Mošinskoga 5. »J«
Prosim, da mi pošljete brezplačno novo Trilysin-brošuro!
Točen naslov:

NOVA UČINKOVITA SNOV VARUJE VASE LASE!

Prodaj